STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ A COMUNEI VAD PENTRU PERIOADA 2019-2027

2019

Revizia 1 conform HCL nr. 72 din 31.08.2023

FIȘA PROIECTULUI

Denumirea proiectului:
STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ A VAD PENTRU PERIOADA 2019-2027

Beneficiar:
PRIMĂRIA COMUNEI VAD
Str. Principală, nr. 146, localitatea Vad, județ Cluj

Proiectant general:
SC ECO MAPS SRL – Cluj

Director General ing. CĂLIN ROMAN

Societatea ECO MAPS S.R.L. Cluj-Napoca, România

Proiectanți:

econ.	MARIUS CRISTEA
geograf	ADRIAN PITICAR
geograf	DANIELA ROMAN
ing.	ADRIAN PODARU

Contract nr.: **2630 / 2019**

Proiect nr.: **71 / 2019**

Cluj-Napoca, august 2019

Cuprins

Capitolul I. Analiza-diagnostic a dezvoltării socio-economice la nivelul comunei Vad.....4

1. Elementele geografice generale, încadrarea în teritoriu și rețeaua de localități.....4
2. Demografia.....8
3. Activitatea economică.....16
3.1. Agricultura.....16
3.2. Industria, construcțiile și serviciile.....22
3.3. Forța de muncă.....23
4. Accesibilitatea și infrastructura de transport.....27
5. Infrastructura tehnico-edilitară.....30
5.1. Alimentarea cu apă și canalizare.....30
5.2. Alimentarea cu energie electrică și iluminatul public.....33
5.3. Încălzirea și asigurarea combustibilului pentru gătit la nivelul locuințelor.....34
5.4. Telecomunicații.....34
6. Fondul locativ.....35
7. Educația..... Error! Bookmark not defined.
8. Sănătatea..... Error! Bookmark not defined.
9. Incluziunea socială..... Error! Bookmark not defined.
10. Protecția mediului și managementul riscurilor..... Error! Bookmark not defined.
11. Patrimoniul, cultura și sportul..... Error! Bookmark not defined.
12. Turismul și activitățile recreative..... Error! Bookmark not defined.
13. Capacitatea administrativă..... Error! Bookmark not defined.

Analiza SWOT..... Error! Bookmark not defined.

Capitolul II. Strategia de dezvoltare a comunei Vad pentru perioada 2019-2027. Error! Bookmark not defined.

II.1. Contextul strategic..... Error! Bookmark not defined.
Documente strategice relevante de la nivel european:.....**Error! Bookmark not defined.**
Documente strategice relevante de la nivel național:.....**Error! Bookmark not defined.**
Documente strategice relevante de la nivel regional:.....**Error! Bookmark not defined.**
Documente strategice relevante de la nivel județean:.....**Error! Bookmark not defined.**
Documente strategice relevante de la nivel microregional:.....**Error! Bookmark not defined.**
Documente strategice relevante de la nivel local:.....**Error! Bookmark not defined.**
II.2. Viziunea și obiectivul general..... Error! Bookmark not defined.
II.3. Obiective specifice, direcții de acțiune și priorități de intervenție... Error! Bookmark not defined.

Capitolul III. Planul de acțiune (operațional) și managementul implementării strategiei de dezvoltare locală a comunei Vad..... Error! Bookmark not defined.

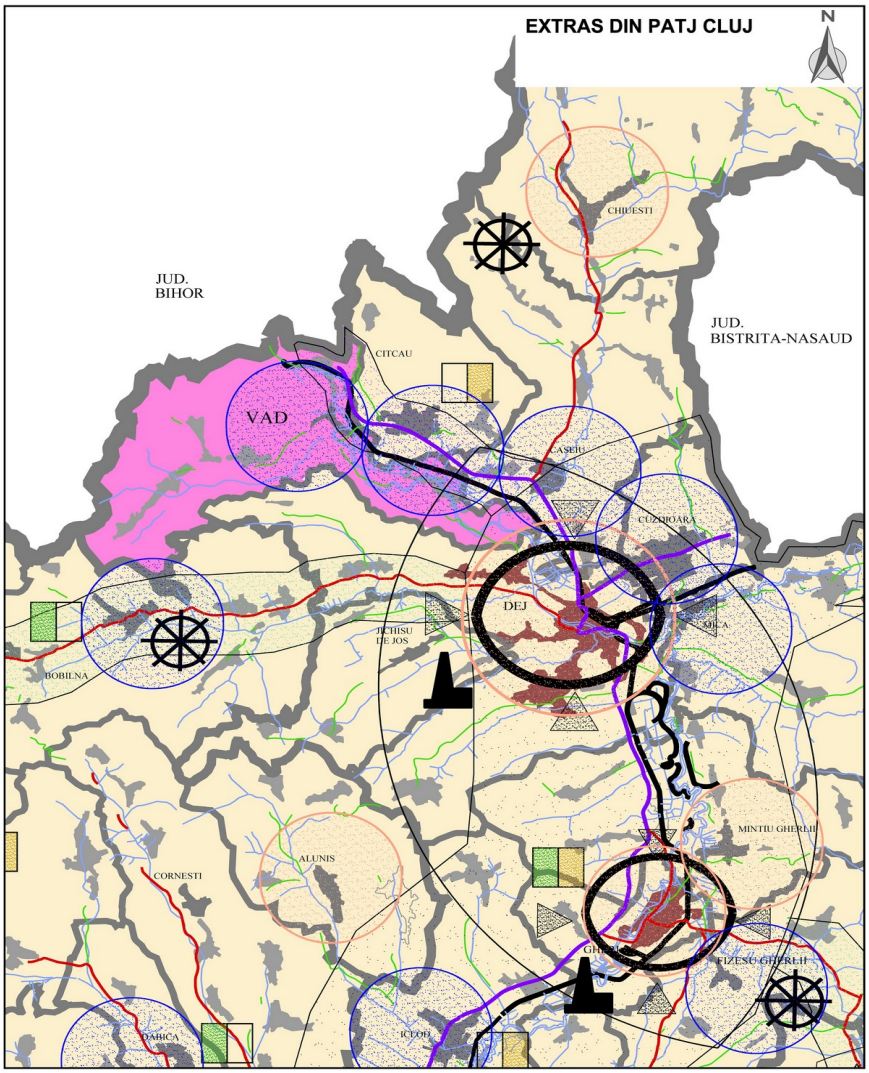
III.1. Portofoliul (fișele) de proiecte prioritare ale Comunei Vad pentru perioada 2019-2027:. . Error! Bookmark not defined.
III.2. Pașii necesari pentru implementarea proiectelor prioritare..... Error! Bookmark not defined.

III.3. Managementul implementării strategiei. Comunicarea aferentă acesteia. Error! Bookmark not defined.
III.4. Monitorizarea implementării strategiei și evaluarea acesteia..... Error! Bookmark not defined.

Capitolul I. Analiza-diagnostic a dezvoltării socio-economice la nivelul comunei Vad

1. Elementele geografice generale, încadrarea în teritoriu și rețeaua de localități

Comuna Vad se află în partea de nord a județului Cluj (regiune NUTS 3), care face parte din Regiunea Nord-Vest (NUTS 2) și din regiunea istorică a Transilvaniei, la o distanță de 15 km de municipiul Dej, 32 km de municipiul Gherla și 72 km față de municipiul Cluj-Napoca. Din punct de vedere administrativ, aceasta se învecinează cu comunele Gâlgău, Rus (județul Sălaj), Câțcău, Cășeiu, Bobâlna și cu municipiul Dej (județul Cluj). Coordonatele geografice ale comunei Vad sunt 47º 13' latitudine N și 23˚44' longitudine E.

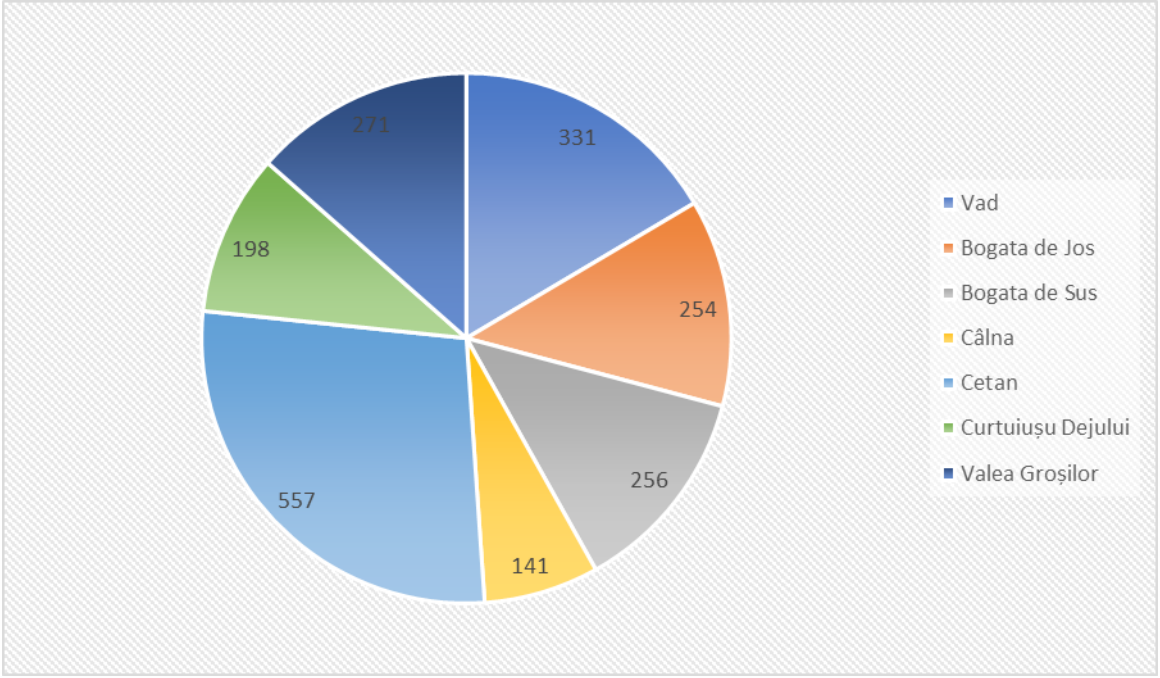
Figură 1 - Poziționarea comunei Vad în context microregional

Sursa: Planșă proprie pe baza PATJ Cluj

Satul Vad este atestat documentar încă din anul 1476, fiind menționat încă de atunci sub aceeași denumire ca cea din prezent. Satul Bogata de Jos apare în documente oficiale în anul 1325 sub denumirea de Olah Bogath, iar Bogata de Sus în anul 1315, cu denumirea în maghiară (Magyar Bogath, apoi Felsobogat). Satul Calna este menționat documentar în anul 1325, sub denumirea de Kalna, din același an fiind atestat și satul Curtuiușu Dejului, cu denumirea Kortvelyes, apoi Deskortvelyes. Satul Cetan apare prima dată în înscrisuri oficiale în anul 1540, sub aceeași denumire ca și în prezent. În fine, satul Valea Groșilor este atestat din anul 1519, sub denumirea de Tokepataka. Satul Vad face parte dintre cele 60 de sate ale Cetății Ciceului dăruite de Matei Corvin lui Ștefan cel Mare în semn de împăcare după luptele de la Baia din 1476.

Înainte de a deveni parte a județului Cluj, în anul 1968, comuna Vad a făcut parte din Raionul Dej al regiunii Cluj (în primii ani ai comunismului), din Plasa Dej a județului interbelic Someș, iar în perioada apartenenței la Regatul Ungariei din Comitatul Solnocul Inferior/Someșan, apoi Solnoc-Dăbâca, toate aceste formațiuni administrative având reședința în orașul Dej.

Suprafață totală a comunei este de 7.722 ha (77,22 kmp), fiind una dintre unitățile administrativ-teritoriale cu o suprafață medie din județul Cluj. Comuna Vad este compusă din șapte sate: Vad (satul de reședință al comunei), Bogata de Jos, Bogata de Sus, Calna, Cetan, Curtuiușu Dejului și Valea Groșilor, aflate la distanțe cuprinse între 2 și 10 km față de satul de reședință, ceea ce face dificilă deplasarea unor categorii de cetățeni, mai ales cei vârstnici, către funcțiunile publice disponibile doar în satul Vad. Din totalul locuitorilor comunei, doar 16% locuiesc în satul-reședință, cel mai mare sat component fiind Cetan, unde trăiesc aproape 28% dintre cetățeni. În altă ordine de idei, cele mai mici sate sunt Calna și Curtuiușu Dejului. Așadar, specificul comunei este numărul relativ mare de sate de mici dimensiuni, unele dintre acestea fiind expuse riscului de depopulare pe termen mediu.

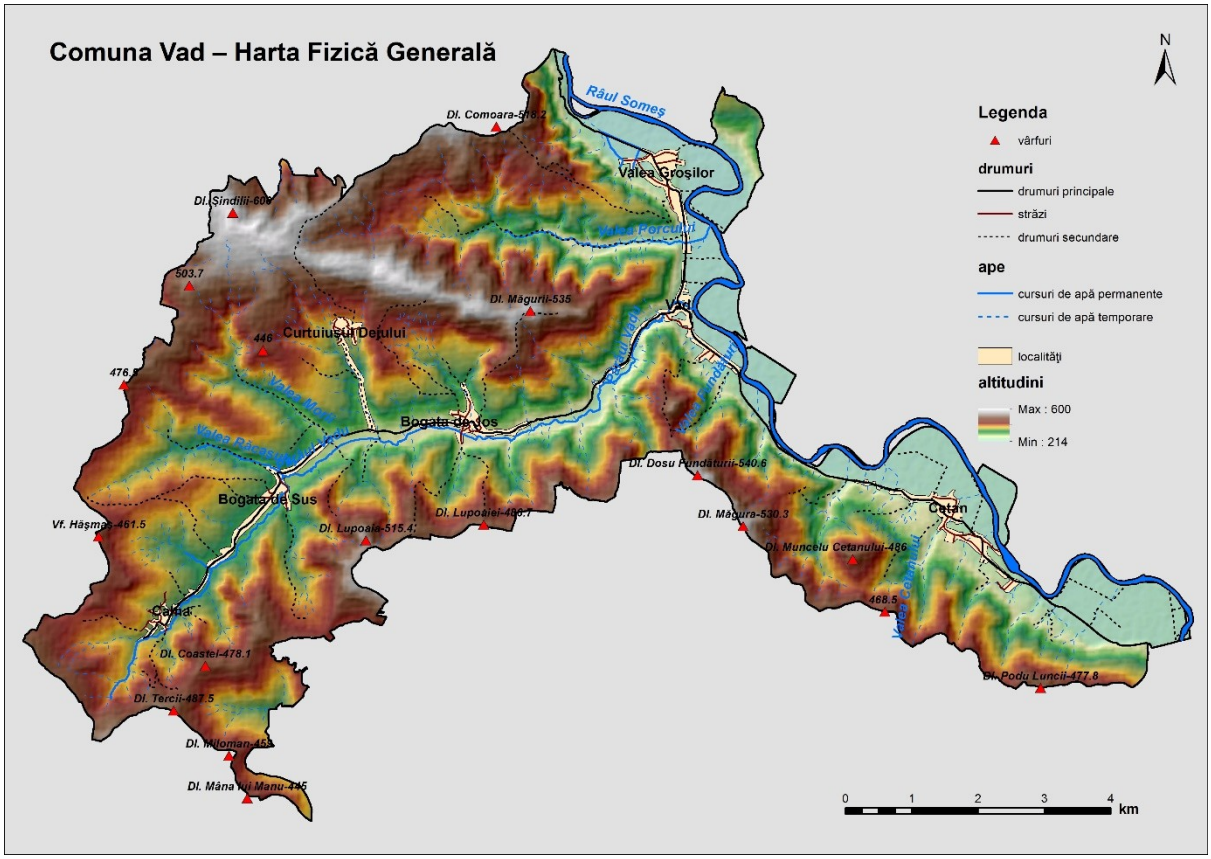
Figură 2 - Populația stabilă a comunei Vad pe sate componente, la recensământul din 2011

Sursa: INS. RGPL 2011

Comuna Vad este amplasată în subunitatea de relief denumită Podișul Someșan, parte componentă a Depresiunii Transilvaniei. Cea mai mare parte a teritoriului comunei se desfășoară pe Culoarul Someșului și pe Dealurile Dejului, context în care o treime din suprafață are aspect depresionar, iar circa 2/3 din aceasta un aspect deluros. Altitudinea variază între 225 m în lunca râului Someș și 535 m pe Vârful Măgura.

Zona depresionară cuprinde terasa stângă a râului Someș, cu o lățime de câteva sute de metri, respectiv terasa de luncă a Văii Vadului, care este cu câțiva metri mai înaltă decât cea a Someșului, ca urmare a depunerii de aluviuni. În acest perimetru există și unele areale depresionare, în care apa bălțește. Zona deluroasă are un caracter accentuat, cu înălțimi relativ mari și puternic fragmentată de o rețea de văi cu caracter torențial și versanți cu pantă lungă.

Din punct de vedere geologic, zona deluroasă a comunei are un substrat format din conglomerate, gresii, argile marnoase – toate fiind roci sedimentare dure, în timp ce zona depresionară (Culoarul Someșului) are un substrat geologic format din nisipuri și pietrișuri aduse în timp de cursurile de apă. Pantele ajung la valori de până la 35 de grade în zona deluroasă, dar nu se înregistrează alunecări active, acestea fiind în general bine fixate prin împăduriri. În schimb, acestea favorizează scurgerea rapidă a apelor de pe versanți care se acumulează în zona de culoar, existând riscul apariției de inundații.

Figură 3 - Harta reliefului de pe teritoriul comunei Vad

Sursa: ECO MAPS. PUG Comuna Vad

Din punct de vedere pedogeografic, comuna Vad se remarcă printr-o mare varietate de soluri, rezultat al diferitelor condiții de mediu din zonă (relief, litologie, climă, vegetație). În zona de culoar predomină solurile aluviale, prezente în luncile râurilor, care sunt și cele mai propice pentru cultura plantelor. În zona deluroasă a comunei se întâlnesc mai ales soluri brune, mai ales cele argiloiluviale, eu-mezobazice și luviale. Acestea au o fertilitate mai redusă, fiind în general acoperite de păduri de foioase sau de pășuni.

Rețeaua hidrografică a comunei Vad este în totalitate tributară râului Someș, care drenează întreg teritoriul. Principalii afluenți ai Someșului de pe teritoriul comunei sunt Valea Vadului și Valea Porcului, ambele cu caracter permanent, la care se adaugă o serie de văi cu caracter semi-permanent (Valea Cetanului, Valea Fundăturii etc.). Valea Vadului străbate aproape tot teritoriului comunei de la vest la est și are la rândul său unii numeroși afluenți, cel mai important fiind Valea Răcașului. Per ansamblu, rețeaua densă de văi de pe teritoriul comunei

înregistrează, de-a lungul anului, oscilații importante de nivel și debit, de la limita secării până la inundații. Apele subterane sunt relativ bogate în zonă, însă apa este ușor bicarbonată. Pe teritoriul comunei există izvoare sărate, care pot fi exploatate în scop terapeutic sau de conservare a alimentelor. Pe teritoriul comunei nu există lacuri naturale sau artificiale.

Climatul specific comunei Vad este unul temperat-continenta moderat, specific zonei de deal, cu unele influențe imprimate de circulația maselor de aer vestice. Temperatura medie anuală este de circa 9^0C, cu minime în Ianuarie (-5^0C) și maxime în iulie ($+19^0$C). Verile sunt plăcute, fără temperaturi caniculare, iar în timpul iernii apar inversiuni de temperatură, fără a se înregistra însă viscole sau cantități foarte mari de zăpadă. Trecerea de la un sezon la altul se face în general lent, cu primăveri răcoroase, respectiv cu o toamnă cu precipitații moderate. Cantitatea medie anuală de precipitații este de 600-700 mm, cele mai bogate fiind în sezonul cald, când au și caracter torențial, amplificând riscul de inundații prin scurgerile de pe versanți. Vânturile au o frecvență mai ridicată doar în timpul iernii și primăverii.

Vegetația naturală de pe teritoriul comunei s-a restrâns de-a lungul timpului pentru a face loc culturilor agricole. Astăzi peisajul comunei Vad cuprinde un complex de pajiști, livezi, păduri și mici terenuri cultivate. Vegetația ierboasă cuprinde o paletă largă de plante, precum: *Trifolium arvense, Spergula arvensis, Setaria virids, Gypsophila muralis, Gnaphallium uliginosum, Centaurea phrygia, C. scabiosa, Cynosurus cristatus, Plantago lanceolata, P. media, Poa pratensis, Poligonum aviculare, Silene sp., Calamagrostis epigegas, Calluna vulgaris, Poa pratensis, Festuca pratensis, F. rubra, Agrostis stolonifera, A. tenuis, A. capillaries, Alopecurus pratensis, Sieglingia decumbens, Glyceria maxima,* iar local apar *Juncus gerardi, Puccinelia distans, Deschampsia caepitosa*. În livezi apar specii de*: Malus, Prunus, Pirus, Rubus,* ș.a. Vegetația silvică este dominată de speciile de *Fagus* și *Carpinus*, predominând *Fagus silvatica*. În arealele mai înalte predomină speciile de *Abies și Pinus*, iar de-a lungul cursurilor de apă mai apar specii de: *Betula, Populus* și *Salix*. În zonele cu lucrări miniere vechi pentru exploatarea sării se întâlnesc *Betula pendula, Pinus sylvestris* și *Populus ternula*. Tot aici apar *Vaccinum myrtillus* și *Vaccinum vitisidea*.

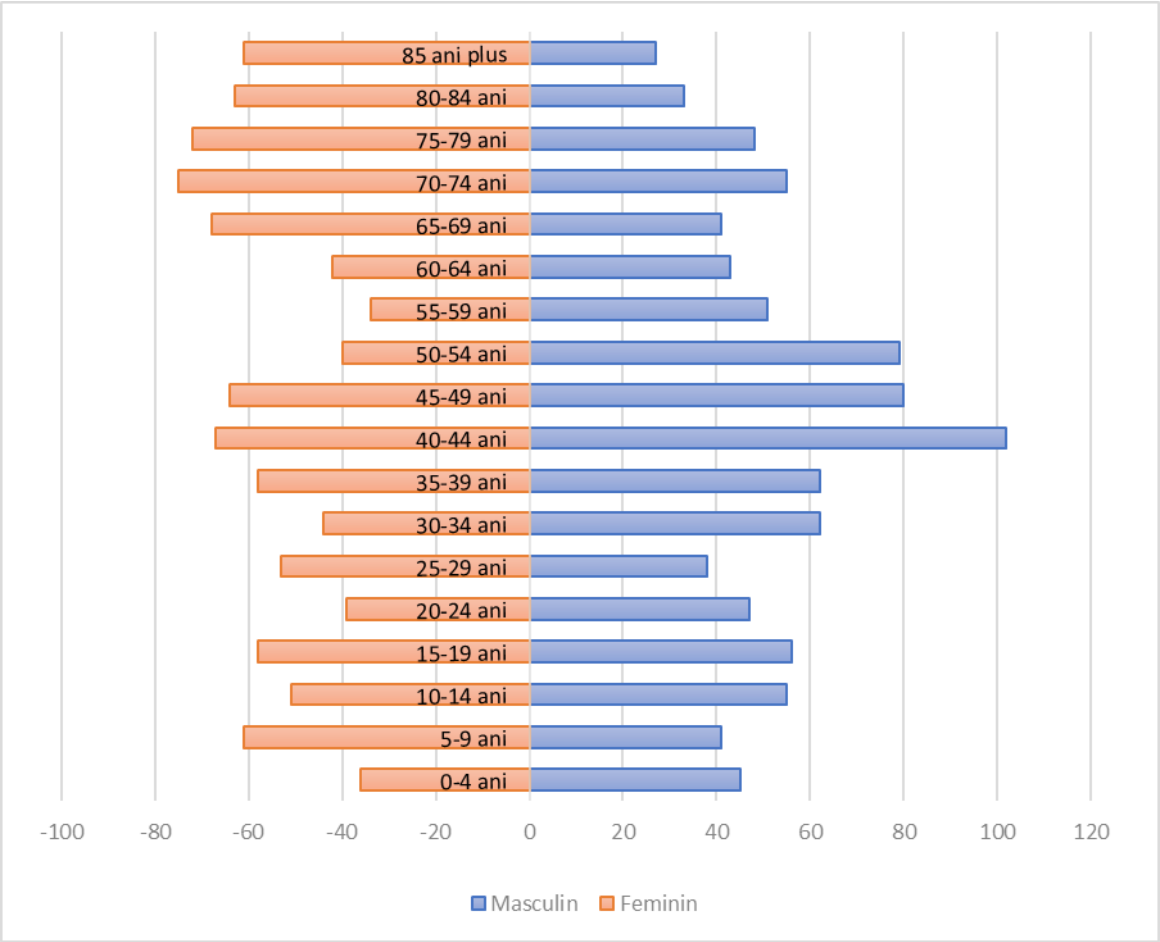
Fauna din zona comunei este specifică etajului de deal și podiș, respectiv biotopului de pădure și a silvostepelor. Astfel, aici regăsim specii de mamifere precum: iepurele *(Lepus europeus*), căprioara (*Capreolus capreolus*), veverița, nevăstuica *(Mustela nivalis*), pârșul (*Glis glis*), șoarecele gulerat (*Apodemus tauricus*), orbetele sau cățelul pământului (*Spalax leucodon transsylvanical*). Dintre pești se remarcă mreana, clean, scobari și somn. În cazul păsărilor, cele mai numeroase specii sunt ciocănitoarea (*Dryobates major*), gaița (*Garrulus glandaris*), gaia (*Milvus milvus*), pupăza (*Upupepops*), ciocârlia, turturica (*Streptopelia turtur*), porumbelul gulerat (*Columba palumbus*), cinteza (*Fringilla montifringilla*), grangurele (*Oriolus oriolus*), cucul (*Cuculus canorus*) etc.

2. Demografia

Conform datelor INS, la 1 ianuarie 2019, populația cu domiciliul a comunei Vad se ridica la 1.951 de locuitori, ceea ce o plasa în categoria UAT rurale cu o populație redusă în context național și județean. Față de anul 1990, populația cu domiciliu în comună a scăzut cu peste 800 de locuitori, ceea ce reprezintă aproximativ 30% din totalul locuitorilor, ritmul de scădere fiind mult superior celui înregistrat la nivelul României și al județului Cluj.

Din totalul locuitorilor cu domiciliul înregistrați la nivel local în anul 2019, 965 (49,5% din total) erau de sex masculin, iar 986 (50,5%) de sex feminin. Spre comparație, la nivel național și județean, femeile au o pondere mai ridicată (51-52% din totalul populației). Aceste diferențe sunt date de faptul că mobilitatea teritorială în rândul femeilor din mediul rural este mai ridicată decât în cazul bărbaților, mai ales din motive personale (de ex. căsătorie). Bărbații sunt mai numeroși la grupele de vârstă active economic, însă femeile predomină în rândul persoanelor vârstnice datorită speranței de viață mai ridicate cu circa 7 ani.

În ceea ce privește structura populației pe grupe mari de vârstă, la nivelul anului 2018, 14,8% dintre locuitorii cu domiciliul aveau vârsta între 0 și 14 ani, 53% între 15 și 59 de ani, iar 32,2% vârstă de 60 de ani și peste. Astfel, ponderea populației vârstnice se situa mult peste media județeană (24,2%) și națională (23,1%). Ponderea populației tinere era puțin mai ridicată decât media județeană (14,3%) și națională (14,6%). Raportul dintre persoanele vârstnice și cele tinere era de 2,18, ceea ce face din comuna Vad una dintre localitățile rurale cu cea mai îmbătrânită populație din județul Cluj.

Figură 4 - Piramida vârstelor la nivelul comunei Vad, în anul 2018

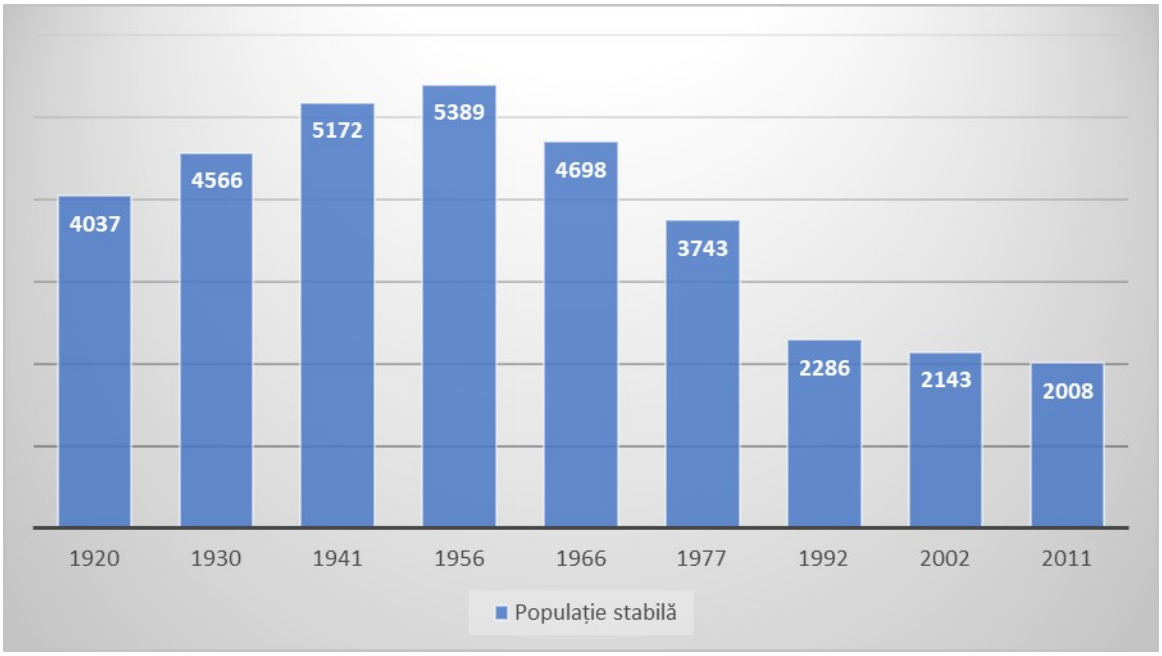
Sursa: INS. Baza de date TEMPO Online

Forma piramidei vârstelor indică o bază îngustă, corespunzând persoanelor sub 35 de ani, rezultat al natalității scăzute din ultimii 3 decenii, dar și al migrației interne și externe a populației tinere. În acest context, perspectivele de creștere a natalității și de înnoire a forței de muncă locale sunt pesimiste, chiar și în ipoteza creșterii fertilității. Zona mediană (40-50 de ani) este bine reprezentată de generația așa-numiților ”decreței”, însă aceștia vor începe să iasă din zona activă în jurul anului 2030, îngroșând numărul vârstnicilor. La grupele de vârstă 50-65 de ani se remarcă o nouă reducere a populației, în contextul migrației masive a forței de muncă către mediul urban din anii 60-80. Vârful piramidei este unul foarte bine reprezentat, mai ales în rândul persoanelor de sex feminin cu vârsta de peste 65-70 de ani. Acest lucru indică faptul că rata mortalității se va menține la cote foarte ridicate și în următorul deceniu, ceea ce va determina un spor natural pronunțat negativ și scăderea populației în ansamblul ei.

Datele de mai sus se referă exclusiv la populația cu domiciliul în comună, care este mai ridicată decât cea efectivă (stabilă), în contextul în care unii cetățeni trăiesc efectiv în alte localități din țară sau din străinătate. Astfel, la recensământul din 2011, populația cu domiciliul în comună era de 2.040 de locuitori, iar cea stabilă de 2.008, rezultând o diferență de circa 30 de persoane domiciliate în comună, dar cu reședința efectivă în altă localitate sau

în altă țară. Păstrând proporțiile, putem estima ca la nivelul anului 2019, în comună trăiau efectiv circa 1.900 de persoane.

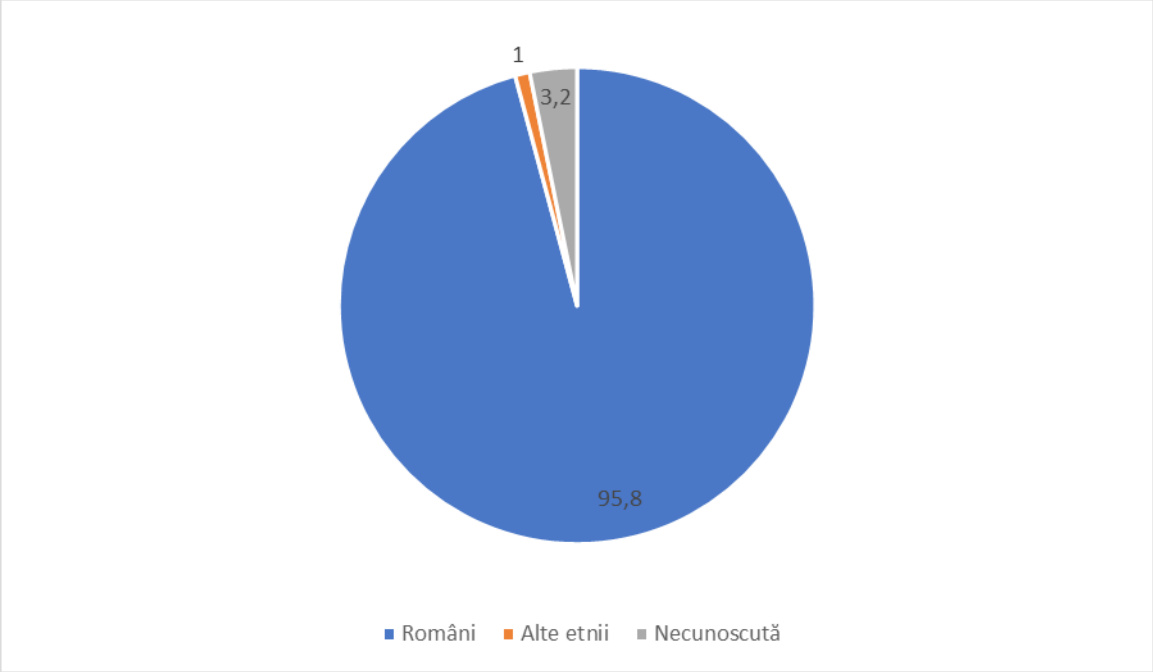
Populația comunei Vad a crescut relativ lent până în anii 50, când a ajuns la aproape 5.500 de locuitori. Procesul de colectivizare, precum și cel de industrializare și urbanizare rapidă derulat de autoritățile comuniste a condus la dislocarea majorității forței de muncă locale ocupate în agricultură și reorientarea acesteia către platformele industriale din orașe. Distanța redusă față de municipiul Dej a favorizat, de altfel, acest proces. La recensământul din 2011, 538 de persoane născute în comună trăiau în municipiul Dej, 423 în Cluj-Napoca, 45 în Timișoara, 34 în Brașov, 31 în Bistrița etc. După 1990, fenomenul de migrație internă s-a temperat semnificativ, atât pe fondul declinului fostelor întreprinderi comuniste, cât și al epuizării bazinului de forță de muncă local. Efectele migrației masive din anii comunismului se resimt însă și în prezent, atât sub forma sub reducerii cu aproape 2/3 a populației stabile, dar și a îmbătrânirii accentuate a acesteia.

Figură 5 - Populația stabilă a comunei Vad, la recensămintele din perioada 1920-2011

Sursa: INS

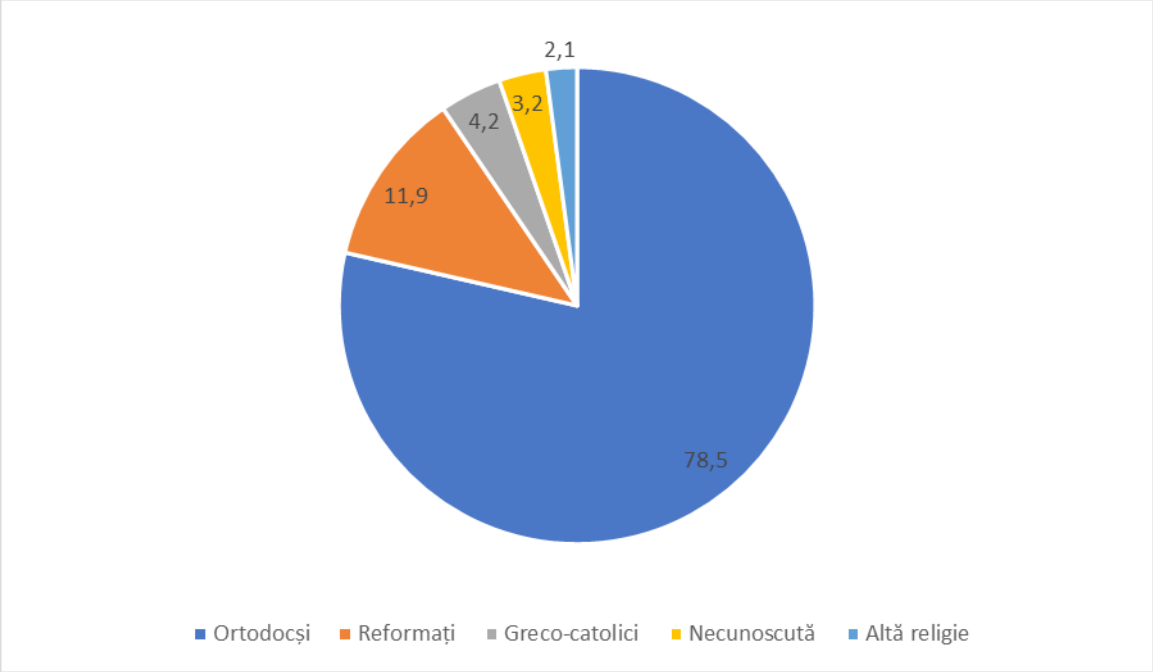
La recensământul din 2011, aproape 96% dintre locuitorii comunei Vad s-au declarat de etnie română, 1% de altă etnie (maghiară, romă), iar pentru peste 3% dintre locuitori etnia nu era cunoscută (deși putem presupune că sunt, în mare parte, tot români), aceștia nefiind găsiți la reședință de către recenzori. Structura populației este aproape identică cu cea din anul 1930, când românii reprezentau tot 96% dintre locuitori.

Figură 6 - Structura etnică a populației comunei Vad, la recensământul din 2011

Sursa: INS. RGPL 2011

La același recensământ din 2011, cei mai mulți locuitori ai comunei s-au declarat de confesiune ortodoxă (79% din total), urmați de penticostali (12%), greco-catolici (4%) și alte religii (2%, preponderent maghiari reformați și romano-catolici). Și în acest caz, pentru peste 3% dintre locuitori, confesiunea religioasă nu a putut fi consemnată în lipsa de reședință a respectivilor cetățeni. Spre comparație, la recensământul din 1930, 94% dintre locuitori erau greco-catolici, 4% ortodocși, iar 2% mozaici. Cea mai importantă schimbare din punct de vedere al structurii confesionale a populației este reducerea dramatică a numărului de greco-catolici, pe fondul interzicerii acestei biserici în perioada comunistă și a trecerii enoriașilor la cultul ortodox.

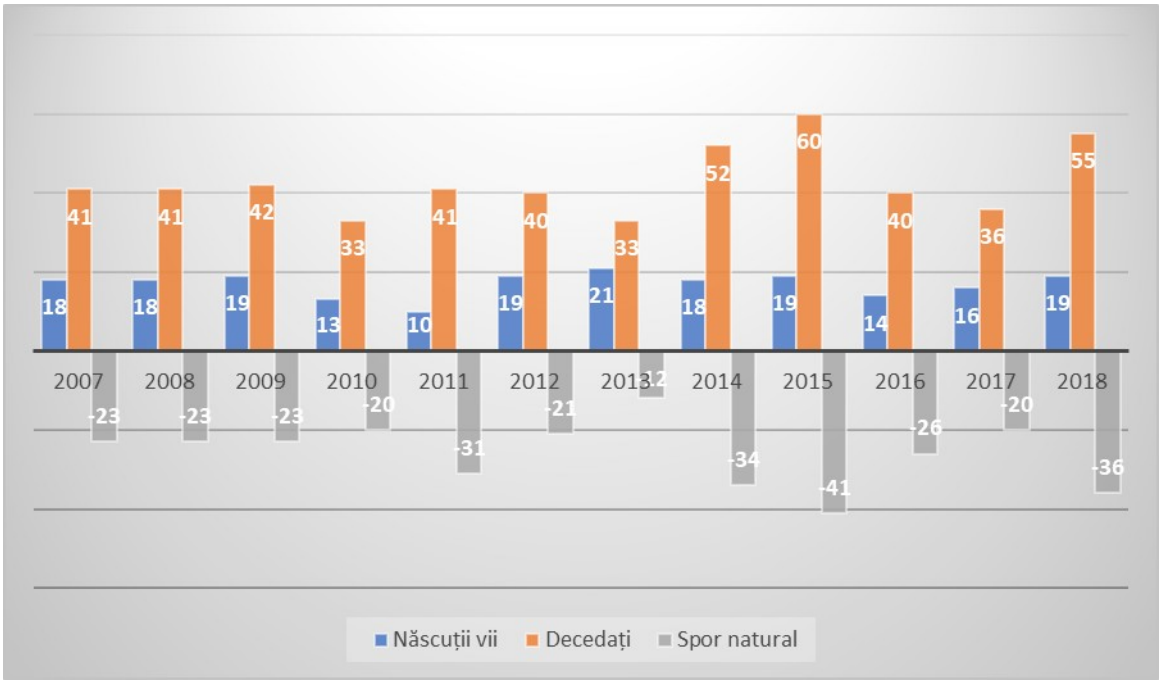

Figură 7 - Structura confesională a populației comunei Vad, la recensământul din 2011

Sursa: INS. RGPL 2011

În intervalul 2007-2018, sporul natural a fost negativ la nivelul comunei, numărul deceselor fiind cu peste 300 mai mare decât al nașterilor. Acesta este rezultatul fenomenului de îmbătrânire demografică tot mai accentuată, dar și al migrației interne și externe a populației tinere, care a redus numărul cuplurilor tinere de la nivel local și, implicit, baza pentru reproducerea naturală a populației.

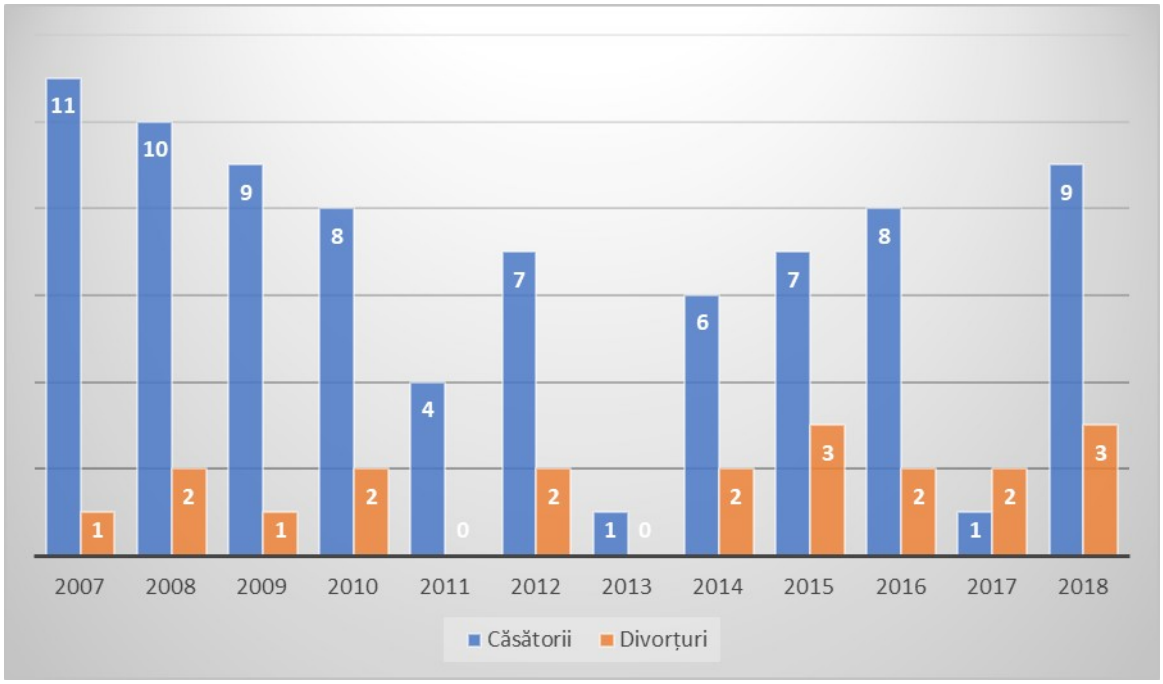
Rata natalității în comună a fost în anul 2018 de 9,7‰, peste media județeană (9,6‰) și cea națională (8,6‰). Pe de altă parte, rata mortalității a fost de 28,1‰, de peste două ori mai ridicată decât media județeană (11,2‰) și cea națională (11,9‰). Sporul natural a ajuns la -18,4‰, în comparație cu un deficit natural mult mai redus la nivelul județului Cluj (-1,6‰) și al României (-3,3‰). În ceea ce privește mortalitatea infantilă, în intervalul 2007-2018, s-au înregistrat 4 cazuri de deces la copii cu vârsta de sub un an, rata medie a mortalității infantile pentru această perioadă de timp fiind de 19,6‰, aproape triplă față de media județeană și națională. Acesta este, în general, rezultatul unui acces limitat al gravidelor și al nou-născuților la asistență medicală, precum și al condițiilor de trai modeste.

Figură 8 - Mișcarea naturală a populației comunei Vad, în perioada 2007-2017

Sursa: INS. Baza de date TEMPO Online

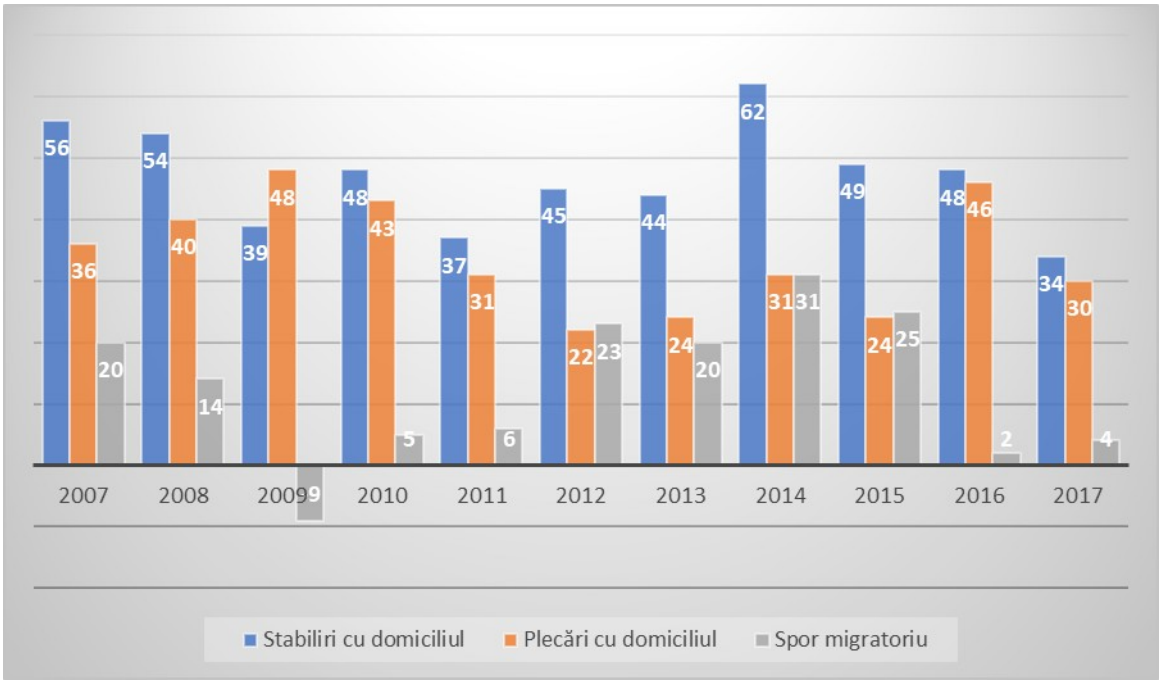
În anul 2018, s-au înregistrat la nivelul comunei Vad un număr de 9 căsătorii, iar rata nupțialității a fost de 4,6‰, sub media județeană (6,5‰) și cea națională (6,5‰). Trebuie totuși menționat faptul că, per ansamblul perioadei 2007-2018, la nivel local s-a înregistrat un doar 80 de căsătorii, în unele cazuri fiind vorba chiar de cupluri care trăiesc efectiv în altă localitate. Prin urmare, numărul familiilor nou-întemeiate la nivel local este foarte mic, situație reflectată și de rata redusă a natalității. Pe de altă parte, în anul 2018, s-au înregistrat la nivel local 3 divorțuri, rata divorțialității fiind de 1,5‰, peste media județeană și națională. Totuși, în intervalul 2007-2018, numărul divorțurilor a fost de circa 4 ori mai mic decât al căsătoriilor.

Figură 9 - Nupțialitatea și divorțialitatea în comuna Vad, în perioada 2007-2017

Sursa: INS. Baza de date TEMPO Online

După cum am indicat anterior, comuna Vad a fost, în perioada comunistă, una dintre zonele rurale din județul Cluj care au fost cele mai afectate de fenomenul de colectivizare, industrializare și urbanizare, pierzând circa 2/3 din populație, preponderent pe fondul migrației către Cluj-Napoca și Dej. După 1990, acest fenomen s-a atenuat puternic, astfel încât în intervalul 2007-2018 numărul persoanelor stabilite cu domiciliul în comună a fost cu peste 140 mai ridicat decât al celor plecați. Totuși, în comună se stabilesc în principal persoane mai înaintate în vârstă, în căutarea unui stil de viață mai liniștit și mai puțin costisitor decât în orașe, și pleacă preponderent tineri, în căutarea unor oportunități mai bune de câștig în centrele urbane sau în alte țări.

Figură 10 - Mișcarea migratorie a populației comunei Vad, în perioada 2007-2017

Sursa: INS. Baza de date TEMPO Online

Comuna Vad a fost afectată în ultimele două decenii de apariția fenomenului de migrație externă, care nu a existat în perioada comunistă. La recensământul din 2011, un număr de 97 de persoane domiciliate în comună se aflau în străinătate, dintre care 41 pe termen scurt (sub 1 an) și 56 pe termen lung, respectiv 52 de bărbați și 45 de femei. Aceștia reprezentau circa 5% din populația totală a comunei, respectiv mai mult de 10% din populația aptă de muncă. Tendințele din ultimii ani indică o amplificare a fenomenului migrației externe la nivel național, așadar recensământul din 2021 e posibil să indice că numărul de localnici plecați în străinătate a depășit cifra de 100.

3. Activitatea economică

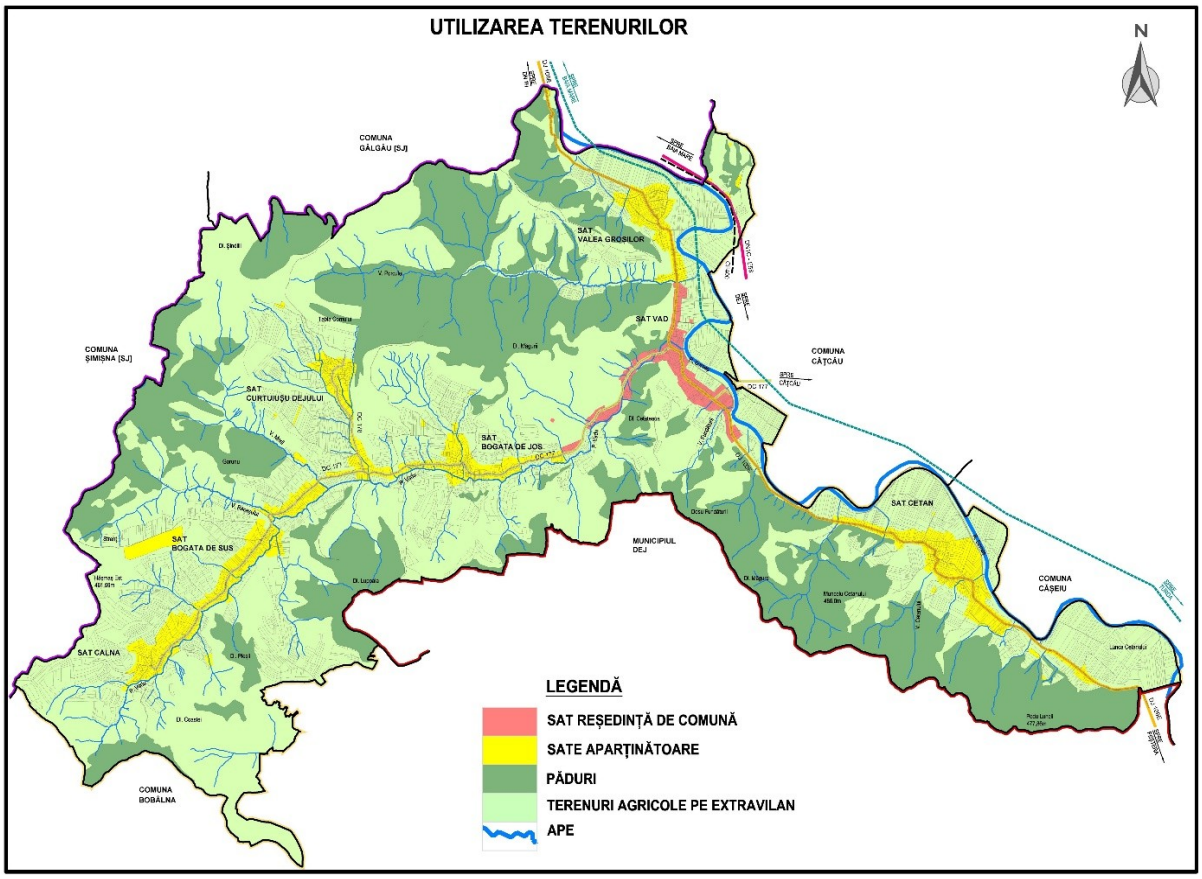
Asemenea majorității așezărilor rurale din țară și din județ, comuna Vad are un profil economic preponderent agro-pastoral, cu o îndelungată tradiție. Cu toate acestea, în perioada comunistă, ca și în cea post-decembristă, s-au produs mutații importante în structura socio-economică a populației. Astfel, procesul de colectivizare din anii 50 a lăsat micii fermieri locali fără terenuri și bună parte din animale și utilaje, fiind astfel forțați să se orienteze către locurile de muncă din întreprinderile comuniste. În acest context, s-a înregistrat un exod masiv al forței de muncă locale către orașe precum Dej sau Cluj-Napoca, la care s-a adăugat și un fenomen tot mai intens de navetism către platforma industrială a Dejului, unde funcționau fabrici de hârtie, materiale de construcții, mobilă, fire sintetice, produse alimentare etc. După 1990, cele mai multe dintre aceste întreprinderi s-au închis sau s-au restructurat, ceea ce a determinat o parte dintre localnicii care se mutaseră în orașe să se întoarcă în satele de baștină, unde au reînceput să practice agricultura pe terenurile retrocedate. Ultimul deceniu a adus însă noi modificări importante, mai ales prin momentul aderării la Uniunea Europeană care a însemnat liberalizarea circulației forței de muncă. Așadar, migrația externă, temporară sau definitiv a dislocat o parte din forța de muncă locală. De asemenea, atragerea de investiții străine în zona Dejului, cu precădere în industria auto, a condus la creșterea numărului de localnici care practică naveta. În acest context, forța de muncă din agricultură a îmbătrânit și s-a redus, ceea ce anunță nevoia de a trece la o agricultură modernă, bazată pe exploatații de mai mari dimensiuni, capabile să facă față concurenței externe.

La recensământul din 2011, 39% din forța de muncă din comună era ocupată în agricultură, 24% în industrie, 16% în construcții, iar restul de 21% în comerț și servicii (inclusiv cele publice). Deși ocuparea în agricultură, mai ales în cea de subzistență, înregistrează încă valori foarte mari, acestea sunt inferioare altor așezări rurale din țară. Motivul este distanța mică față de municipiul Dej și posibilitatea de deplasare relativ facilă în acest centru urban, unde există o ofertă mai diversificată de locuri de muncă în activități non-agricole,

3.1. Agricultura

Conform Recensământului General Agricol din anul 2010 la nivelul comunei Vad existau 1.343 de exploatații agricole, cu o suprafață totală de 5.125 ha, dintre care 4.729 ha aveau destinația de suprafață agricolă, ceea ce reprezenta aproximativ 61% din suprafața administrativă totală a comunei. Dintre aceste exploatații, 856 (63% din total) erau de tip mixt (se ocupau și cu cultura plantelor și cu creșterea animalelor), 485 se ocupau doar cu cultura plantelor, iar 2 doar cu creșterea animalelor.

Agricultura vegetală se practică doar în zonele depresionare de la nivelul comunei, adică pe văile principalelor cursuri de apă, unde condițiile pedoclimatice sunt ceva mai favorabile. În zonele mai înalte se practică doar pășunatul, agricultura vegetală nefiind posibilă.

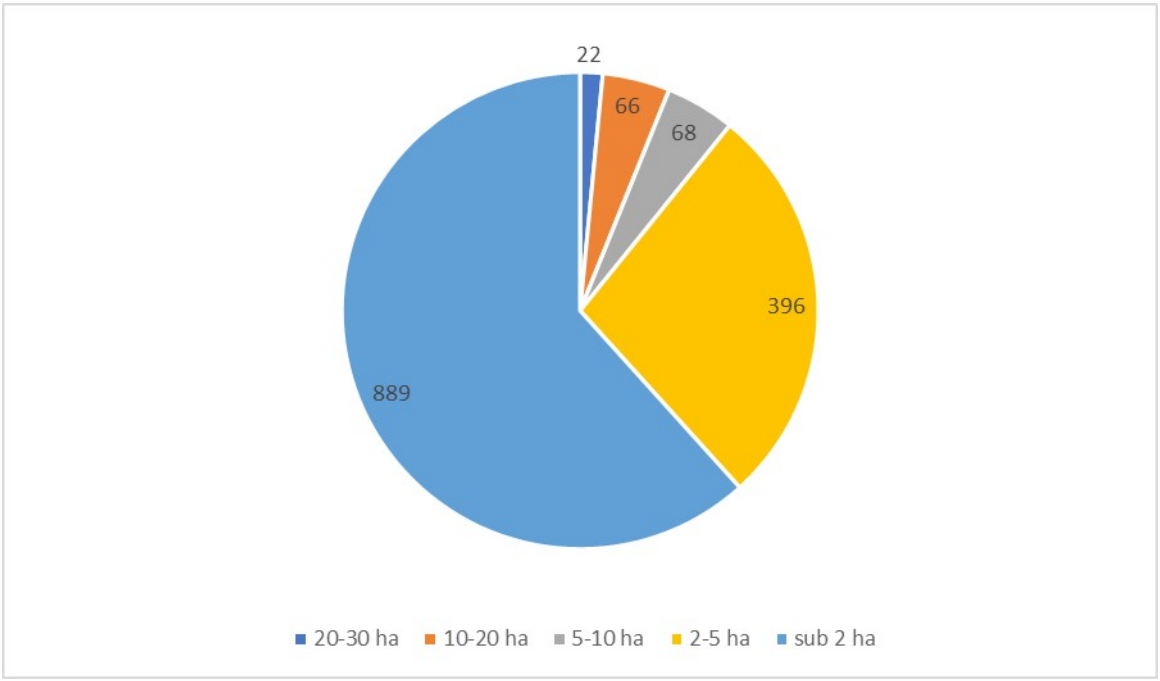

Figură 11 - Modul de utilizare al terenurilor din comuna Vad

Sursa: Planșă proprie pe baza PUG Vad

Mărimea medie a unei exploatații agricole din comuna Vad era, în 2010, de 3,5 ha de teren agricol, similară cu media județeană (3,6 ha) și națională (3,5 ha). La nivelul comunei, existau, la recensământul din 2010, doar 3 exploatații care lucrau peste 100 ha de teren agricol (pășuni), iar alte 15 aveau între 10 și 30 ha (dintre care 6 lucrau terenuri arabile și 9 pășuni), respectiv una care administra între 30 și 50 ha de pășune. Pe de altă parte, 59% dintre exploatații lucrau mai puțin de 2 ha, acestea fiind așa-numitele ferme de subzistență.

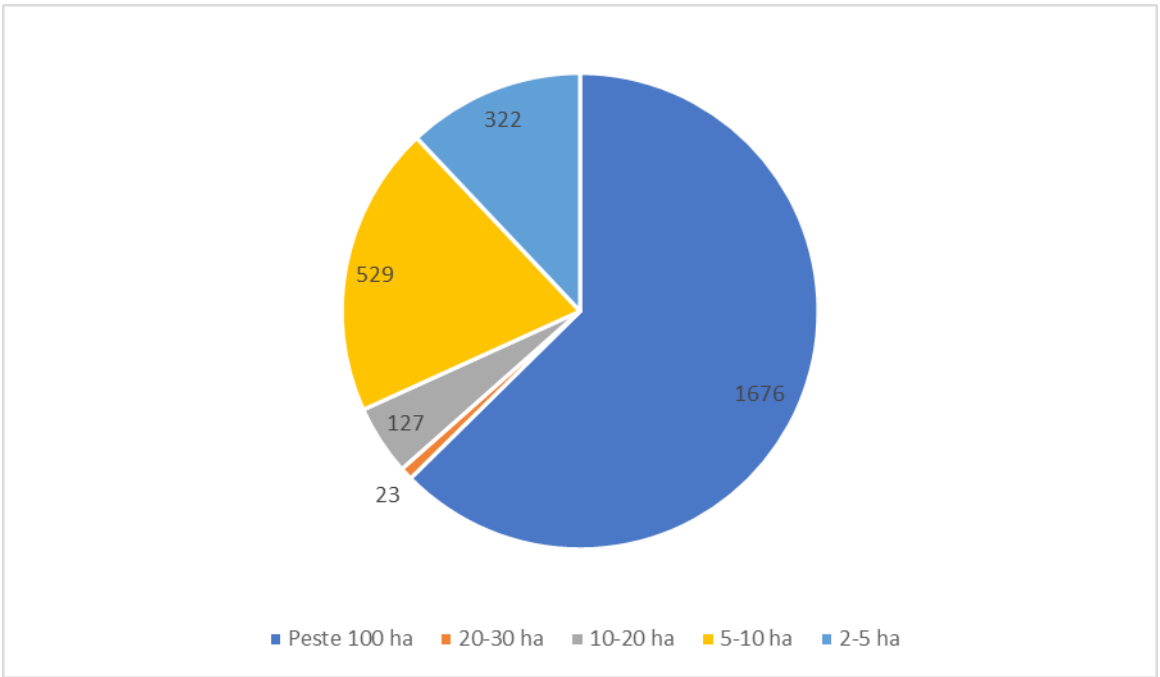
În ceea ce privește suprafețele arabile, 62% erau lucrate de ferme mai mici de 2 ha, în timp ce doar 1,5% erau exploatate de ferme mai mari de 20 ha, cele care sunt asociate în general cu practicarea unei agriculturi moderne, eficiente, orientate către piață. De menționat aici este și faptul că, pe lângă lipsa unei culturi asociative a micilor fermieri, lipsa unor ferme vegetale de mari dimensiuni este determinată și de factori naturali obiectivi, precum dispersia micilor parcele de teren arabil în teritoriu, care face dificilă aplicarea unor tehnici agricole moderne și unitare.

Figură 12 - Suprafețele de teren arabil utilizat la nivelul comunei Vad funcție de mărimea fermei, la recensământul din 2010

Sursa: INS. RGA 2010

În cazul pășunilor, circa 63% din suprafața totală a acestora era concentrată în doar 3 exploatații agricole, în timp de restul de o treime erau exploatate de ferme mai mici (cu o medie de circa 5 ha fiecare). Asociația Crescătorilor de Taurine Vad închiriază de la Primărie o suprafață de 470 ha.

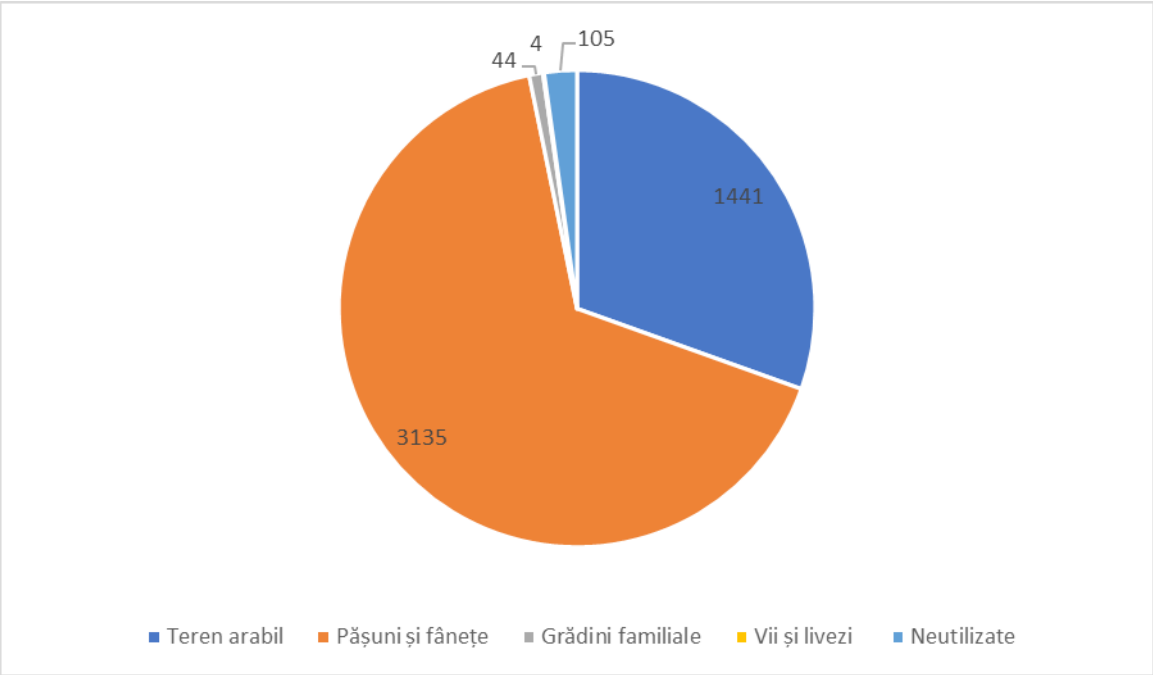

Figură 13 - Suprafețele de pășuni și fânețe utilizate la nivelul comunei Vad funcție de mărimea fermei, la recensământul din 2010

Sursa: INS. RGA 2010

Din totalul suprafețelor agricole, peste 86% erau exploatate direct de către proprietari (mai ales gospodării ale populației), iar 14% erau lucrate în arendă de către 11 exploatații. În cazul terenurilor arabile, peste 96% din totalul acestora erau lucrate direct de către proprietari și doar 4% în arendă. Așadar, la nivel local predomină încă modelul de agricultură tradițională, în care micile parcele de teren sunt lucrate direct de către proprietari, adesea cu mijloace rudimentare, în principal în vederea asigurării subzistenței familiei.

Din totalul celor 4.729 ha de terenuri agricole consemnate la recensământul din 2010, cele mai multe aveau destinația de pășune și fâneață (66% din total), urmate de terenuri arabile (30%), în timp ce viile, livezile și grădinile familiale ocupau suprafețe neînsemnate (sub 1%, în total). De remarcat e și faptul că 2% din terenurile agricole din comună erau neutilizate la momentul recensământului, fiind probabil vorba despre terenuri arabile nelucrate de proprietari din diferite motive.

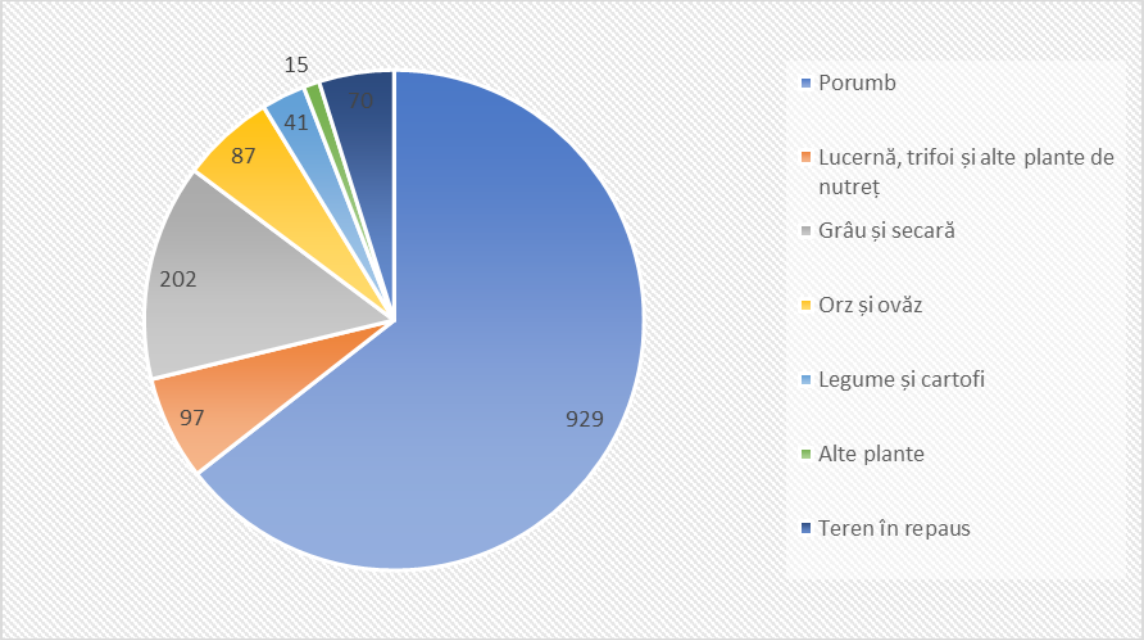

Figură 14 - Structura suprafețelor agricole din comuna Vad, funcție de destinația lor, la recensământul din 2010

Sursa: INS. RGA 2010

Pe de altă parte, estimările mai recente ale INS indică pentru comuna Vad o suprafață agricolă totală de 4.880 ha (63% din teritoriul administrativ), dintre care 2.157 ha de teren arabil, 1.843 ha de pășuni și 880 ha de fânețe. Cu toate acestea, estimările se opresc la nivelul anului 2014, suprafața exactă a terenurilor agricole din comună urmând să fie determinată doar după finalizarea de către ANCPI a lucrărilor de înscriere gratuită în cartea funciară a tuturor imobilelor din comună, estimată pentru anul 2023.

Agricultura vegetală se bazează mai ales pe culturile de porumb (64% din suprafața arabilă) și grâu (14%), la care se adaugă pe suprafețe mai mici orz, ovăz, orzoaică, floarea soarelui, rapiță, legume, cartofi etc.

Figură 15 - Suprafețele arabile cultivate la nivelul comunei Vad, pe principalele culturi agricole, la recensământul din 2010

Sursa: INS. RGA 2010

La nivelul comunei Vad existau, conform recensământului din 2010, doar 3 ha plantate cu pomi fructiferi în gospodăriile populației, cu precădere pruni, meri și peri. Fructele sunt utilizate pentru consumul propriu, sub formă proaspătă, de conserve sau de băuturi distilate.

Sectorul agriculturii ecologice, ca și pomicultura, are un potențial foarte ridicat la nivel local, în condițiile în care predomină mica proprietate privată, cu un grad redus de mecanizare și cu utilizarea pe scară largă a îngrășămintelor naturale în detrimentul celor chimice. Cu toate acestea, în comună nu funcționează niciun agent economic important care să fie atestat ca producător ecologic.

La recensământul din anul 2010, în comuna Vad au fost înregistrate următoarele efective de animale: 427 de bovine, 3.045 de ovine, 321 de caprine, 646 de porcine, 16.513 păsări, 87 de cabaline, 170 de iepuri de casă și 260 de familii de albine. Raportat la numărul gospodăriilor din comună și la suprafața agricolă mare, efectivele de animale din comună sunt relativ modeste, mai ales în cazul bovinelor și porcinelor.

În plus, există tendința de scădere a efectivelor pe fondul reducerii și îmbătrânirii populației. Datele Primăriei Vad aferente anului 2019 indică un număr de 216 bovine, 48 de bubaline, 4.130 de ovine, 123 de caprine, 629 de porcine, 5.250 de păsări, 37 de cabaline și 2.265 de familii de albine. Așadar, numărul de bovine, caprine, păsări și cabaline a scăzut față de recensământul din 2010, fiind înregistrate creșteri importante doar la ovine și la familiile de albine, domeniul apicol fiind în plină dezvoltare la nivel local.

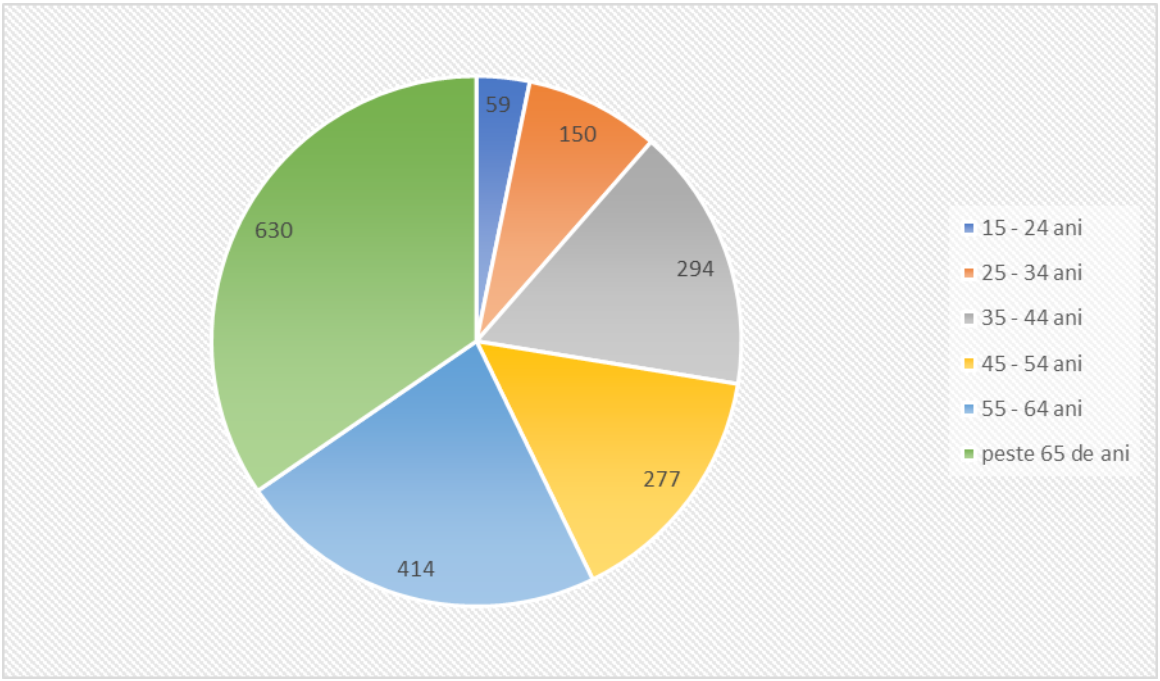
La nivel local funcționează doar o fermă de scroafe cu personalitate juridică, cu un număr de 56 de capete, în timp ce restul efectivelor se regăsesc exclusiv în gospodăriile populației. Așadar, ca și în cazul agriculturii vegetale, la nivel local se practică o zootehnie de tip tradițional, bazată de gospodării individuale cu un număr mic de capete de animale și păsări, a căror producție e destinată preponderent autoconsumului.

La recensământul din 2010, în comuna Vad erau înregistrate 50 de tractoare, 41 de pluguri, 22 de grape, 10 motocositoare, 10 semănători, 9 combinatoare etc. Cu toate acestea, doar 25% dintre exploatațiile agricole din comună foloseau utilaje agricole, în timp ce restul se bazau exclusiv pe munci manuale sau atelaje cu cai. Așadar, parcul de utilaje agricole din comună este ineficient utilizat în lipsa unor parcele de mari dimensiuni.

Recensământul din 2010 a reflectat faptul că 2.505 locuitori (1.427 de bărbați și 1.078 de femei) ai comunei Vad prestau munci agricole, fie ca activitate principală, fie secundară. După cum se poate observa, numărul lor era mai mare decât cel al locuitorilor stabili, ceea ce indică faptul că în zonă se practică și agricultura „de weekend", în primul rând de către persoane care dețin proprietăți în zonă, dar locuiesc efectiv în orașe. Dintre aceștia, 2.491 (99% din total) lucrau în propriile gospodării sau ca zilieri în gospodăriile altor cetățeni, în timp ce doar 14 aveau statut de salariat la o entitate cu personalitate juridică. Din totalul acestor persoane, 93% alocau mai puțin de jumătate din timpul lor de activitate muncilor agricole, în restul timpului având o altă ocupație de bază (în cele mai multe cazuri, pensionari, casnici sau angajați). Dintre șefii de exploatație agricolă, în număr de 1.334, doar 2 absolviseră o formă de pregătire teoretică, în timp ce peste 99% aveau doar experiență practică.

Toate aceste cifre confirmă faptul că modelul de agricultură tradițională predomină la nivel local, caracterizată prin utilizarea extensivă a forței de muncă necalificate, reprezentată de membri gospodăriei, pentru care activități agro-pastorale sunt o sursă complementară de venit sau de asigurare a subzistenței.

Acest model tradițional de practicare agriculturii este însă într-un proces de tranziție, impus de îmbătrânirea forței de muncă și orientarea treptată a domeniului către piața globală. La recensământul din 2010, 58% dintre locuitorii comunei care practicau agricultura erau trecuți de vârsta de 55 de ani, în timp ce doar 11% aveau sub 35 de ani. Aceste cifre indică faptul că o bună parte din forța de muncă angrenată în agricultura de subzistență va dispărea pe cale naturală, context în care se va impune trecerea la un model asociativ, profesionist și orientat către comercializare.

Figură 16 – Structura pe vârste a populației din comuna Vad care practica munci agricole, la recensământul din 2010

Sursa: INS. RGA 2010

Comuna Vad dispune de un fond forestier de 2.371 ha de pădure, ceea ce reprezintă aproape 31% din suprafața sa totală, procent ușor mai ridicat decât media națională și județeană. Acesta se află atât în proprietate publică (a statului român), cât și privată (a persoanelor fizice și juridice). Primăria Vad are, la rândul său, în proprietate o suprafață de 130 ha de pădure.

În zonă predomină pădurile de foioase, mai ales specii de stejar, fag, carpen și alte esențe tari, cu o valoare economică ridicată. Pădurile sunt administrate de Ocolul Silvic Dej. La recensământul din 2011, un singur locuitor al comunei se ocupa cu silvicultura. În pofida faptului că nu joacă un rol important în ocuparea populației, silvicultura și alte activități asociate cu fondul forestier (vânătoare, turism etc.) pot juca un rol important în dezvoltarea comunei.

3.2. Industria, construcțiile și serviciile

La recensământul din 2011, 24% din forța de muncă locală lucra în industrie, 16% în construcții, iar 19% în comerț și servicii private, aceste sectoare asigurând împreună mai multe locuri de muncă decât agricultura. Prin urmare, profilul socio-economic al populației este, la rândul său, într-o etapă de tranzit, sprijinită și de posibilitățile facile de practicare a navetismului către municipiul Dej.

Sectorul industrial este reprezentat la nivel local de companii din sectorul panificației, echipamentelor electrice, tipăriturilor etc., care sunt însă de mici dimensiuni (între 1 și 12 salariați). Prin urmare, unii localnici fac naveta la fabricile din Dej, unde ocupă poziții precum operatori industriali, asamblori, confecționeri etc. sau sunt muncitori necalificați.

În domeniul construcțiilor lucrau, conform recensământului din 2011, peste 50 de localnici, atât muncitori calificați (zidari, constructori în beton, tâmplari, instalatori etc.), cât și necalificați. La nivel local funcționează peste 10 agenți economici în domeniul construcțiilor, acesta fiind unul dintre domeniile cele mai vizate de cei care și-au deschis o afacere la nivel local în ultimii ani. Și în acest caz, o parte dintre angajați practică naveta către centrele urbane.

În ceea ce privește sectorul serviciilor, acesta s-a dezvoltat în ultimii ani, mai ales în sfera comerțului și transporturilor, în care activau, la recensământul din 2011, peste 40 de localnici. La nivel local există câteva mici magazine, precum și mai multe firme de transport de mărfuri rutiere de mărfuri, care angajează mai ales vânzători și șoferi de autocamioane.

Principalii agenți economici locali din domeniul industriei, construcțiilor și serviciilor sunt următoarele firme:

- DEZ AUTO TRUCK SRL – transporturi rutiere de mărfuri – 14 salariați (cu punct de lucru în Bunești);
- MARIFEL SRL – panificație – 12 salariați;
- ASY EXIM SRL – lucrări de construcții și instalații – 10 salariați (cu punct de lucru în Dej);
- MRB CONECT SRL și MRB ELECTRIC SRL – producția de echipamente electrice pentru autoturisme;
- EM SALT SRL – transport și intermedieri cu sare – 5 salariați;
- CONSULT CORECT CONSTRUCȚII SRL – construcții – 4 salariați;
- VALTRANS EUROPA SRL – transporturi rutiere de mărfuri – 4 salariați.

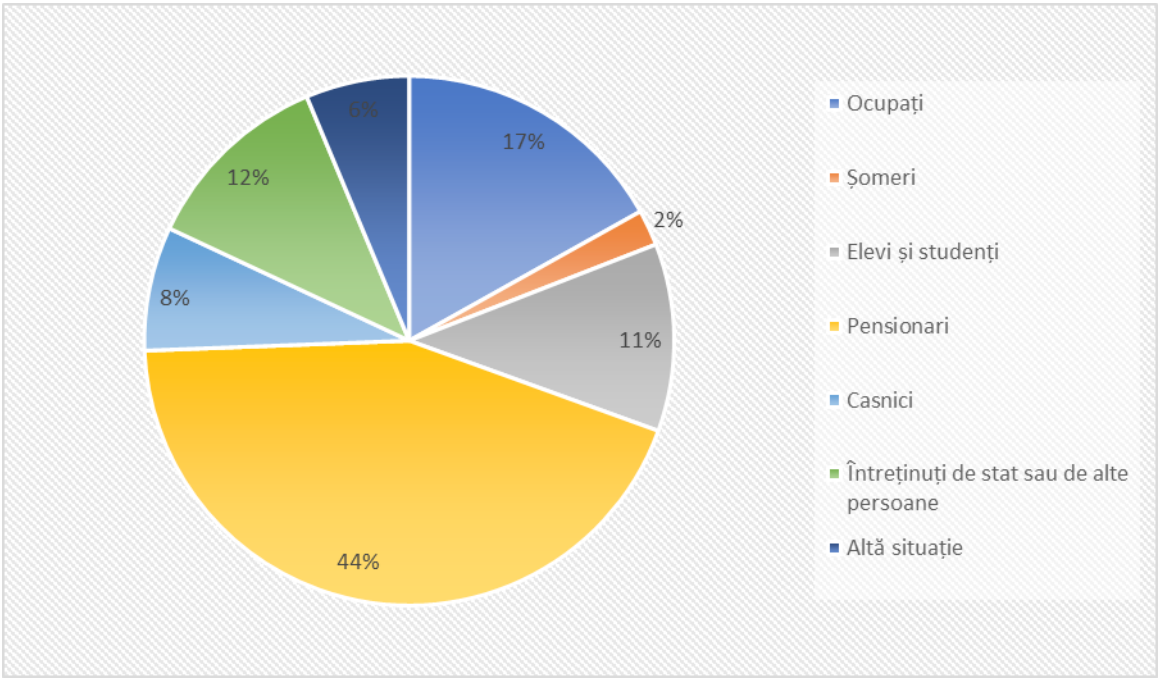
Agenții economici cu profil non-agricol din comună asigură un număr redus de locuri de muncă la nivel local (circa 100) în raport cu volumul populației ocupate (peste 300 de persoane). Prin urmare, peste 110 localnici practicau naveta la recensământul din 2011, dintre care 80 la Dej, iar 30 la Cluj-Napoca.

3.3. Forța de muncă

La recensământul din 2011, doar 19% din populația stabilă a comunei intra în categoria persoanelor active, dintre care 17% erau persoane ocupate, iar 2% șomeri. Populația inactivă reprezenta 81% din numărul locuitorilor, dintre care 44% erau pensionari, 11% elevi și studenți, 12% erau persoane întreținute (mai ales copii de vârsta preșcolară), 8% casnici, iar 6% aveau alt statut economic. Astfel, comuna Vad se remarca în context județean printr-una dintre cele mai reduse rate de activitate economică a populației. Practic, o persoană ocupată trebuia să întrețină 4 persoane fără venit. Acesta este rezultatul cumulat al mai multor factori, precum îmbătrânirea accentuată a populației, oportunitățile limitate de ocupare la nivel local și migrația internă și externă a forței de muncă locale.

Dintre totalul persoanelor ocupate, 68% aveau statutul de angajat, în timp ce restul erau ocupați informal, fie ca lucrător pe cont propriu (6%), fie ca lucrător neremunerat în propria

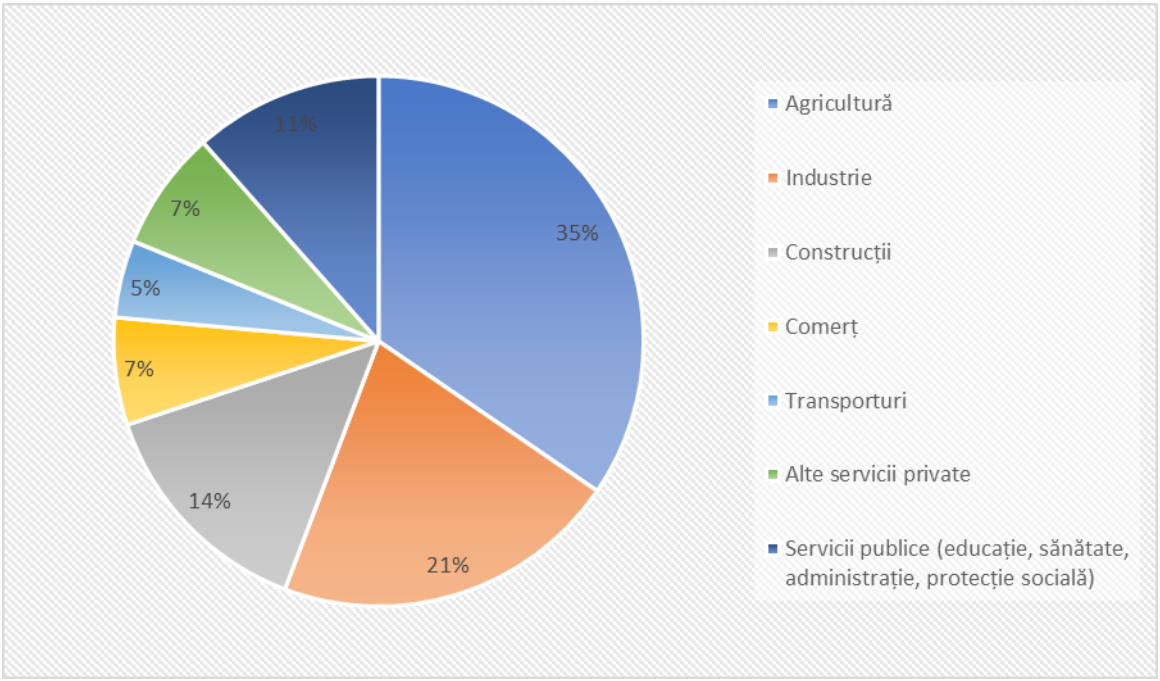
gospodărie (26%). În comparație cu alte localități rurale din județ, ponderea ocupării formale (cu statut de angajat) este mai mare, pe fondul existenței unor agenți economici la nivel local și a posibilității de practicare a navetismului către Dej.

Figură 17 – Ocupația principală a populației stabile de la nivelul comunei Vad, la recensământul din 2011

Sursa: INS. RGPL 2011

În ceea ce privește structura ocupării pe principalele sectoare economice, 35% dintre locuitori activau la ultimul recensământ în domeniul agriculturii (cei mai mulți practicând agricultura de subzistență ca lucrători neremunerați în gospodării), 21% în industrie (inclusiv navetiștii către Dej sau Cluj-Napoca), 14% în construcții (idem), 19% în comerț și servicii private (cei mai mulți în comerț, transporturi, pază, curățenie etc.), iar 12% în servicii publice (administrație, educație, sănătate, asistență socială). După cum indicam și anterior, tendința de la nivel local este de diversificare a structurii ocupaționale a populației, situație reflectată și de profilul noilor firme înființate la nivel local (transporturi, construcții, comerț, reparații etc.).

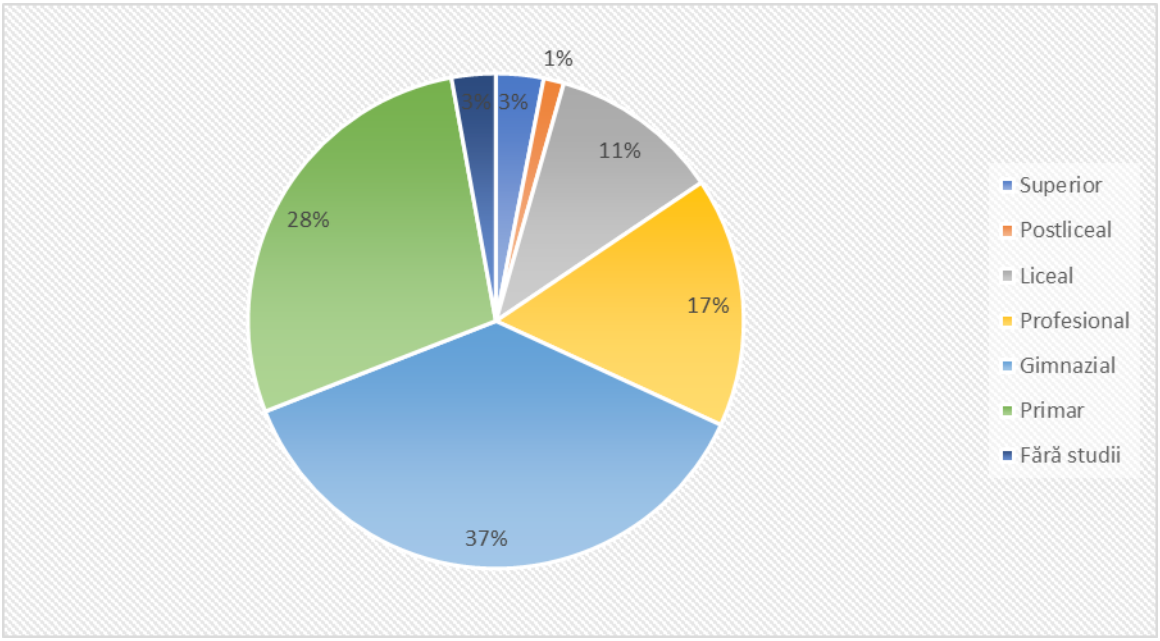

Figură 18 - Structura populației ocupate de la nivelul comunei Vad, pe principalele activități economice, la recensământul din 2011

Sursa: INS. RGPL 2011

Din punct de vedere al ocupației de bază, 37% din forța de muncă locală este reprezentată de muncitori în agricultură (crescători de animale, agricultori), care nu au nicio calificare în domeniu. La aceștia se adaugă o pondere de 13% a muncitorilor necalificați, ceea ce reflectă faptul că jumătate dintre cetățenii activi economic nu au nicio calificare. Restul de 50% sunt, în general, muncitori în industrie (operatori, asamblori, brutari, confecționeri etc.), construcții (zidari, zugravi, instalatori, tâmplari, constructori în beton etc.), comerț și alimentație publică (vânzători, chelneri, bucătari etc.), transporturi (șoferi) și servicii (paznici, îngrijitori etc.). După cum se poate observa, numărul de lucrători care necesită un grad ridicat de calificare și care este corespunzător remunerat este foarte scăzut la nivelul comunei.

Conform recensământului din 2011, doar 35% dintre locuitorii comunei Vad cu vârsta de peste 10 ani absolviseră mai mult de 8 clase. Dintre aceștia, doar 3% absolviseră studii superioare (fiind în general angajații din sectorul serviciilor publice – funcționari publici, cadre didactice), iar 12% studii liceale și postliceale. La aceștia se adăugau 17% absolvenți de învățământ profesional, cei mai mulți în domeniul industriei, construcțiilor și a serviciilor (comerț și alimentație publică, asistență medicală etc.). În cazul persoanelor mai în vârstă, dar și al celor cu posibilități materiale mai reduse, nivelul de instruire este unul foarte redus (4 până la 8 clase). Persoanele care nu au absolvit studii profesionale/liceale și care nu dispun, implicit, de o calificare, întâmpină cele mai mari dificultăți la găsirea unui loc de muncă stabil, fiind în general muncitori necalificați sau lucrători neremunerați în propria gospodărie.

Figură 19 - Structura populației stabile cu vârsta de peste 10 ani din comuna Vad, după nivelul studiilor absolvite, la recensământul din 2011

Sursa: INS. RGPL 2011

În anul 2017, numărul oficial de locuri de muncă ocupate existente la nivelul comunei Vad era de 136, un maxim un ultimilor 10 ani, care reprezintă însă doar 1/3 din numărul persoanelor active economic la recensământul din 2011, fără a mai lua în calcul faptul că aceste cifre includ și posturi ocupate de navetiști (precum cadrele didactice de la unitățile de învățământ din comună). Așadar, în vederea creșterii gradului de ocupare, a bunăstării și a impozitelor la nivel local, se impune atragerea de noi investitori privați români și străini.

Figură 20 - Numărul mediu de salariați din comuna Vad, în perioada 2007-2017

Sursa: INS. Baza de date TEMPO Online

Numărul oficial de șomeri din comuna Vad înregistrează valori foarte scăzute în ultimii ani (circa 20-30 de persoane), de circa 5 ori mai reduse ca în perioada 2010-2014. Această scădere poate fi pusă pe seama creșterii oportunităților de ocupare la nivel local, dar și în municipiul Dej (destinația favorită de navetism a localnicilor), dar și a înăspririi condițiilor de acordare a ajutoarelor sociale. O bună parte dintre șomerii înregistrați oficial sunt beneficiarii de ajutoare sociale apți de muncă, care au obligația legală să se înscrie în evidențele ANOFM în vederea găsirii unui loc de muncă. În realitate, mulți dintre aceștia sunt șomeri pe termen lung.

Figură 21 - Numărul mediu anual de șomeri din comuna Vad în perioada 2007-2019

Sursa: INS. Baza de date TEMPO Online

În altă ordine de idei, cifrele de mai sus nu reflectă în totalitate situația pieței muncii de la nivelul comunei. Deși în localitate și în zonă există mai mulți agenți economici care se află în căutare de personal, la nivelul comunei există un număr mare persoane apte de muncă ocupate informal în agricultură sau casnice (aproape 300, la recensământul din 2011), care nu dispun de un venit constant. Așadar, în pofida îmbătrânirii demografice de ansamblu, la nivel local există încă unele resurse de muncă neexploatate.

4. Accesibilitatea și infrastructura de transport

Deși este poziționată în culoarul Someșului, o axă majoră de comunicații a Transilvaniei de Nord, comuna Vad nu beneficiază de aceleași condiții de accesibilitate la coridoarele de transport rutier și feroviar ca și localitățile de pe malul drept al râului. În aceste condiții, comuna Vad este mai puțin atractivă decât acestea pentru instalarea de investitori privați sau chiar pentru dezvoltarea pe segmentul rezidențial.

Accesul rutier în comună se realizează în prezent doar pe DJ 109E: Dej (Viile Dejului) – Cetan -Vad – Valea Groșilor – Fodora – Rus – Lozna – Ciocmani – DN 1H), însoțind practic malul stâng al râului Someș pe o distanță de circa 60 km. Conexiunea cu DN 1C (E58) și magistrala CF 400, aflate pe malul stâng, la doar câțiva kilometri de satele Valea Groșilor, Vad și Cetan este una foarte deficitară, cele mai apropiate poduri fiind situate la 15 km în amonte (Dej), respectiv în aval (Fodora). Pentru a reduce timpii de deplasare, la Vad și Valea Groșilor au fost instalate poduri plutitoare, care sunt însă funcționale doar în perioadele în care debitul râului este scăzut și condițiile meteo favorabile. De asemenea, în satul Valea Groșilor s-a amenajat în anul 2009 o punte pietonală peste râu.

În acest context, Primăria Vad derulează un proiect cu fonduri PNDR 2014-2020 pentru construcția unui pod peste râul Someș în zona satului Vad și modernizarea segmentului din DC 177 care asigură accesul între sat și pod. De asemenea, Consiliul Județean Cluj, administratorul DJ 109E, a derulat lucrări de întreținere pe drumul județean care asigură accesul în comună, acesta fiind în prezent în stare bună. Pe teritoriul județului Sălaj, drumul beneficiază în prezent de lucrări ample de reabilitate cu fonduri din POR 2014-2020. În acest context, tranzitul pe malul stâng al Someșului, între Dej și Jibou, se va desfășura în condiții favorabile.

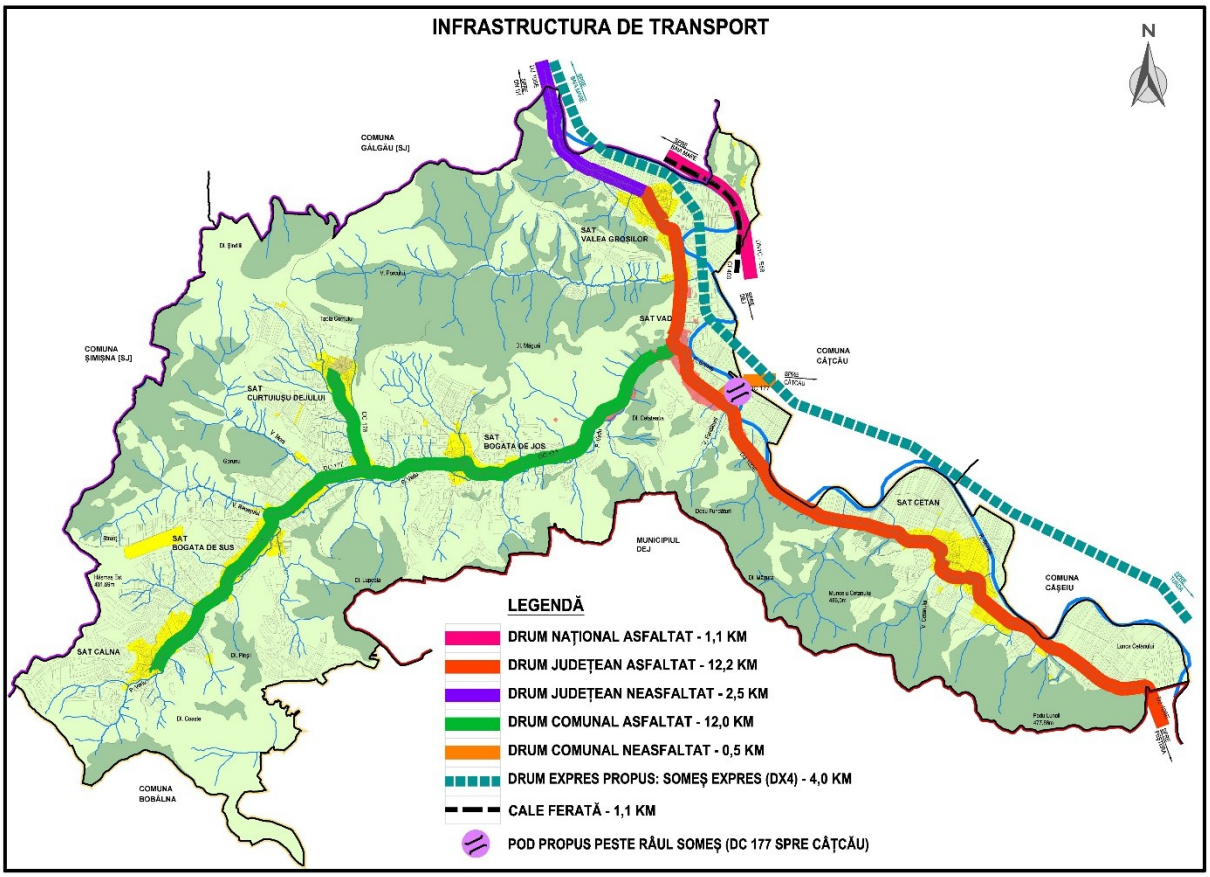
Mobilitatea mărfurilor și a persoanelor în interiorul comunei Vad se realizează pe o rețea de peste 50 km de drumuri de importanță locală. Dintre acestea, se remarcă cele două drumuri comunale:

- DC 177: Câțcău - râu Someș – Vad – Bogata de Jos – Bogata de Sus – Calna – care are pe teritoriul comunei o lungime de peste 10 km și reprezintă singura cale de acces rutier în trei dintre satele componente ale comunei. Totodată, prin finalizarea noului pod peste râul Someș, acest drum va asigura accesul direct la DN 1C (E 58) și la stația CF Câțcău. Drumul a fost reabilitat și modernizat (inclusiv circa 2 km de străzi lăturalnice/intesecții), pe segmentul Vad-Calna, cu fonduri PNDR 2007-2013, fiind într-o stare bună;
- DC 178: DC 177 – Curtuiușu Dejului, în lungime de 2 km (inclusiv intersecții cu străzi lăturalnice), este singura cale de acces în sat. Acesta a fost asfaltat în anul 2009, tot cu fonduri PNDR 2007-2013, însă s-a degradat pe durata celor 10 ani de utilizare. Primăria Vad derulează în prezent lucrări de modernizare a acestui drum cu fonduri PNDR 2014-2020.

La cele două drumuri comunale se adaugă circa 30 km de drumuri de câmp, din pământ, care asigură legătura dintre satele componente și terenurile agricole din jurul acestora, fiind căi de acces de importanță deosebită pentru accesul la proprietățile localnicilor și ale fermierilor. Primăria Vad are în vedere accesarea de fonduri europene pentru asfaltarea acestor drumuri de exploatare agricolă, care ar facilita dezvoltarea agriculturii în zonă.

Rețeaua stradală a comunei Vad măsoară aproape 15 km de străzi (ulițe) distribuite în cele 7 sate componente. Dintre acestea, circa 2 km de uliță din satul Cetan au beneficiat de lucrări de asfaltare cu fonduri din PNDR 2007-2013. În acest context, Primăria Vad derulează un proiect cu finanțare de la bugetul de stat, prin PNDL, pentru modernizarea a aproape 11 km

pe 44 de străzi. Aceste lucrări vor rezolva cea mai mare parte din problemele de mobilitate motorizată de la nivelul comunei. În ceea ce privește deplasarea nemotorizată, infrastructura de la nivel local este complet nesatisfăcătoare. Astfel, există trotuare din dale doar pe o lungime de circa 3 km doar în satele Cetan și Vad, mare parte dintre acestea fiind degradate sau chiar impracticabile, iar pistele pentru biciclete lipsesc cu desăvârșire. Astfel, atât pietonii, cât și bicicliștii sunt nevoiți să se deplaseze pe marginea carosabilului, ceea ce implică riscuri majore pentru producerea de accidente.

Figură 22 - Rețeaua de transport de la nivelul comunei Vad

Sursa: Planșă proprie pe bază PUG Vad

Transportul public de pasageri la nivelul comunei Vad este asigurat de operatori privați, pe rutele Dej-Calna (5 curse pe zi, între orele 5-17), Dej-Valea Groșilor (2 curse/zi, doar în anumite zile) și Dej-Vad (2 curse/zi, doar în anumite zile). Durata călătoriei este de aproximativ 1h. Așadar, gradul de deservire cu astfel de servicii este satisfăcător, mai puțin în satele Curtuiușu Dejului (unde cetățenii sunt nevoiți să se deplaseze pe jos 2 km până la stația de autobuz), respectiv Valea Groșilor (unde cetățenii au fie opțiunea să se deplaseze câțiva km pe jos până la stația din satul Vad, fie să traverseze Someșul pe puntea pietonală până la DN 1C sau până la Halta CF Căpâlna). Sunt amenajate stații de transport public în toate satele tranzitate de traseele sus-menționate.

Comuna Vad nu dispune de acces direct la calea ferată. Cu toate acestea, prin parcurgerea unei distanțe de 3-4 km, locuitorii din satul Valea Groșilor au acces la Halta Căpâlna pe

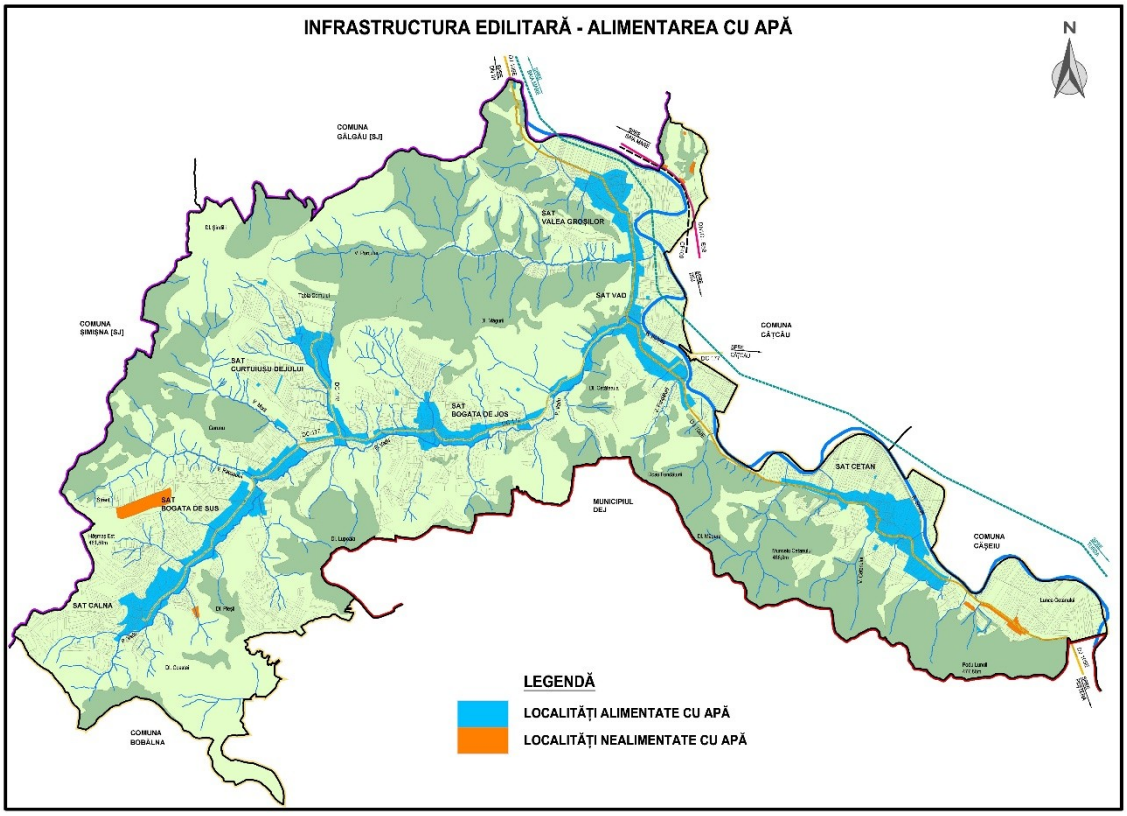
Someș, iar cei din satul Vad la Halta Câțcău. În Halta Căpâlna, iar în Halta Câțcău un număr de 6 perechi de trenuri către destinații precum Dej, Jibou, Cluj-Napoca, Brașov, București, Constanța. Durata călătoriei până la Dej este de aproximativ 20-30 minute, iar până la Cluj-Napoca de aproape 2 ore.

În ceea ce privește transportul aerian, cel mai apropiat aeroport este cel din Cluj-Napoca, aflat la circa 70 km de comună. Acesta este al doilea aeroport ca mărime din România (cu aproape 3 milioane de pasageri în anul 2018), oferind peste 40 de destinații interne, respectiv externe, cu conexiuni zilnice către majoritatea destinațiilor importante din Europa (Germania, Marea Britanie, Italia, Spania, Franța, Olanda, Belgia etc.) și chiar din țări precum Turcia, Israel sau Emiratele Arabe Unite.

5. Infrastructura tehnico-edilitară

5.1. Alimentarea cu apă și canalizare

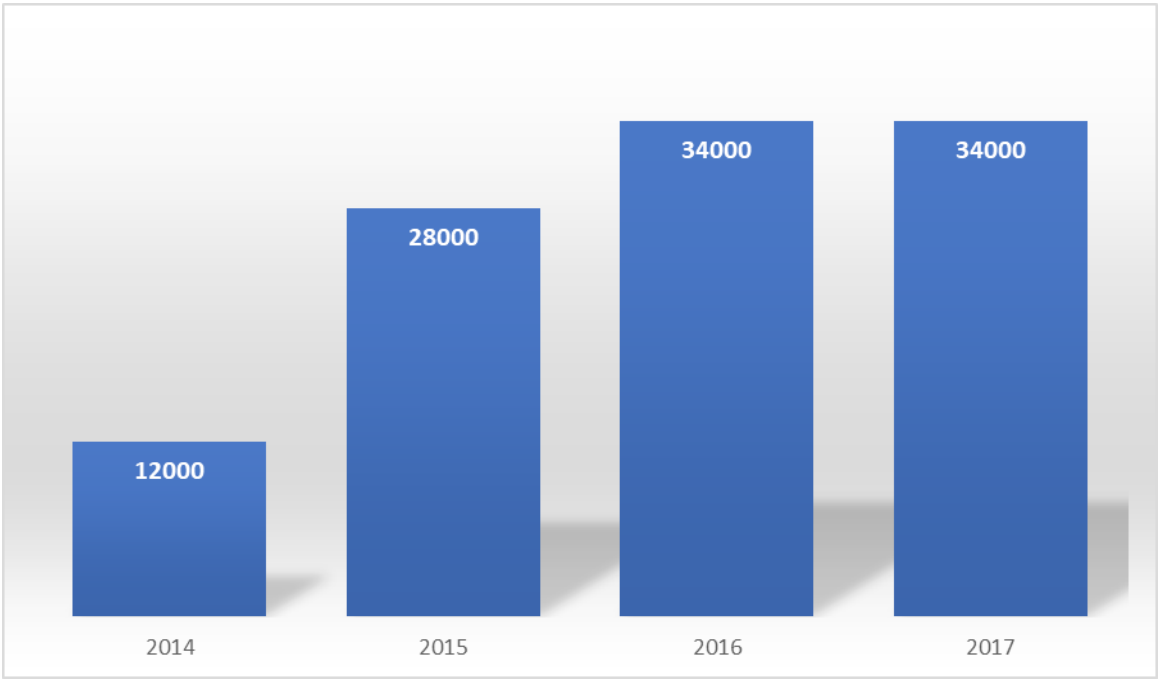
În prezent, comuna Vad dispune de o rețea de alimentare cu apă în lungime totală de circa 55 km, care acoperă toate cele 7 sate componente ale comunei și care a fost realizată cu fonduri de la bugetul de stat, fiind funcțională din anul 2014. Rețeaua includea, la nivelul anului 2019, un număr de 726 de branșamente (persoane fizice și juridice), ceea ce reprezintă aproximativ 2/3 din totalul locuințelor din comună. Aceste valori sunt mult superioare celor colectate la recensământul din 2011, când doar 1% dintre locuințe erau conectate la sistemul centralizat, 36% foloseau instalații proprii, iar 63% se alimentau cu apă din fântâni proprii.

Figură 23 – Starea alimentării cu apă la nivelul Comunei Vad

Sursa: Planșă proprie pe baza PUG Vad

În anul 2017, la nivelul comunei Vad s-au distribuit 34.000 mc de apă potabilă, dintre care 28.000 mc pentru consumatorii casnici și 6.000 mc pentru persoanele juridice. Tendința este una de creștere a consumului, mai ales pe fondul creșterii numărului de gospodării racordate la rețea.

Figură 24 - Cantitatea de apă potabilă (mc) distribuită consumatorilor din comuna Vad, în perioada 2007-2017

Sursa: INS. Baza de date TEMPO Online

În ceea ce privește colectarea și epurarea apelor uzate, comuna Vad dispune de un sistem centralizat funcțional doar din anul 2019, la care s-au branșat până în prezent 162 de gospodării (adică aproximativ 15% din totalul celor existente în comună sau 25% din cele existente în cele 3 sate deservite de rețea). La recensământul din 2011, doar 32% dintre locuințe dispuneau de sisteme proprii de canalizare (de tip fose septice), iar restul de 68% utilizau latrine uscate, amplasate de obicei în curte. Deversarea apelor uzate direct sol sau în văile ce traversează satele comunei reprezintă cea mai importantă provocare de mediu la nivel local. În acest context, Primăria Vad a demarat, cu fonduri guvernamentale prin PNDL, un proiect major de canalizare a satelor Cetan, Vad și Valea Groșilor, care cuprinde 25 km de conducte, 13 stații de pompare, stație de epurare, cămine de vizitare etc. În cazul celorlalte 4 sate componente, nu s-a găsit încă o soluție de finanțare a lucrărilor de canalizare, investiția fiind una complicată din cauza distanței mari dintre sate (circa 10 km) și a numărului mic de gospodării care au deja alimentare cu apă și s-ar putea branșa (circa 200).

O dată cu finalizarea branșării gospodăriilor din cele 3 sate vizate de proiect, peste 50% dintre locuitorii comunei vor avea acces la infrastructura de colectare și epurare a apelor uzate, fiind astfel respectate atât prevederile Directivei 91/271/CEE, cât și ale Directivei 98/83/CE.

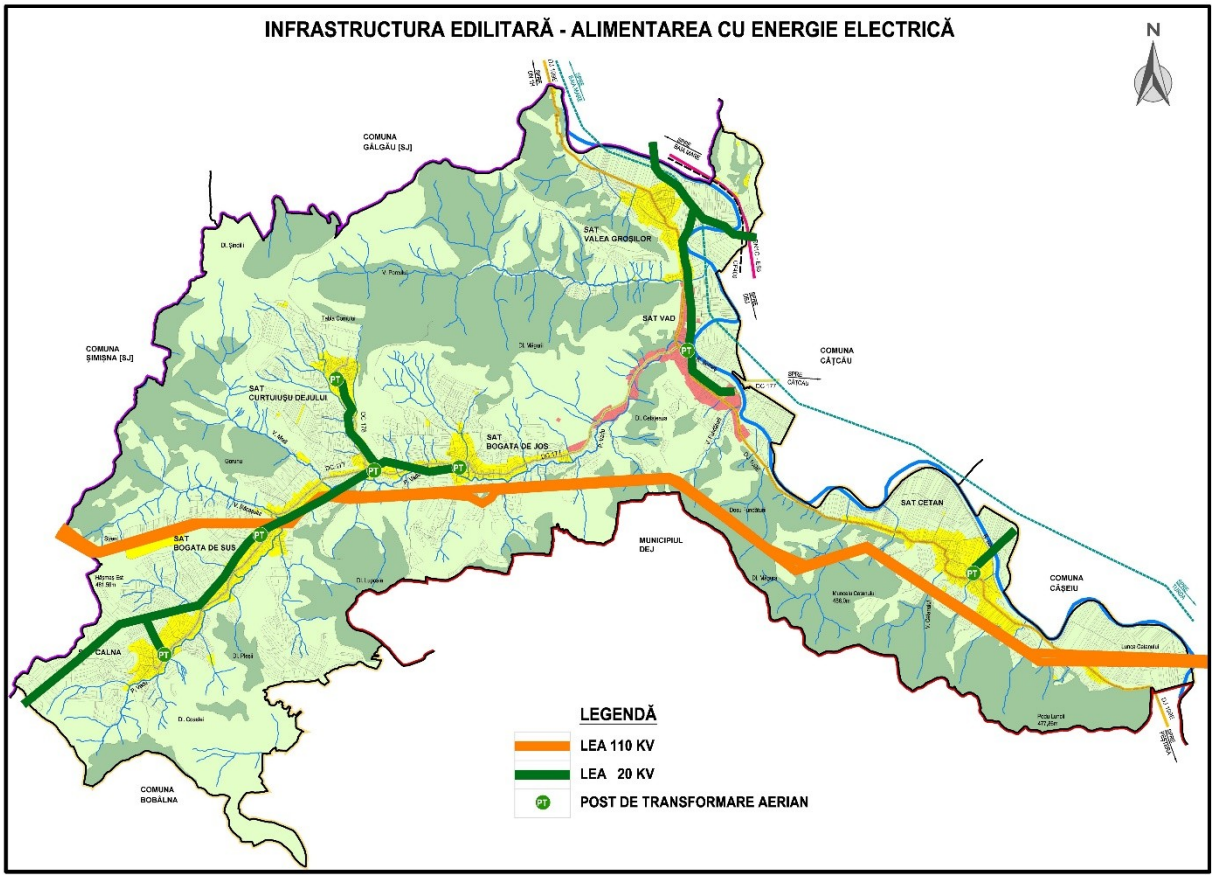
Comuna Vad a aderat la ”ADI – Asociația Regională pentru Dezvoltarea Infrastructurii din Bazinul Hidrografic Someș-Tisa”, către care a delegat serviciul de gestiune a utilităților publice de apă și canalizare, aceasta fiind o pre-condiție pentru accesarea de finanțări nerambursabile din fonduri europene dedicate acestui domeniu. Deși a păstrat unele atribuții de planificare, reglementare și control, inclusiv în ceea ce privește regimul de tarifare, ADI a delegat, la rândul ei, conform normativelor de la nivel european, furnizarea

serviciilor propriu-zise către un operator regional de profil – Compania de Apă Someș S.A. din Cluj-Napoca. Astfel, această companie furnizează deja serviciile de alimentare cu apă și de canalizare la nivel local, fiind responsabilă cu operarea și întreținerea instalațiilor.

5.2. Alimentarea cu energie electrică și iluminatul public

Conform recensământului din 2011, peste 99% din gospodăriile existente în comuna Vad aveau acces la infrastructura de distribuție a energiei electrice, alimentarea acestora realizându-se din rețeaua LEA 20 kV. Operatorul care furnizează aceste servicii la nivel local este Societatea de Distribuție a Energiei Electrice Transilvania Nord S.A. – Sucursala de Distribuție a Energiei Electrice Cluj. Așadar, operatorul este cel care are obligația de a investi din surse proprii în extinderea, mentenanța și modernizarea rețelei de energie electrică din comună.

Primăria poate realiza, la rândul ei, investiții pentru extinderea rețelei de distribuție a energiei electrice sau pentru găsirea unor soluții alternative de asigurare a energiei (de ex. cu panouri solare) în zonele izolate sau în cele vizate de investiții private (unități agricole, industriale, de depozitare etc.), în cazul în care va exista cerere în acest sens.

Figură 25 - Rețeaua de distribuție a energiei electrice din comuna Vad

Sursa: Planșă proprie pe baza PUG Vad

Iluminatul public se asigură folosind infrastructura (stâlpi, linii aeriene) operatorului de distribuție a energiei electrice. Primăria a demarat recent un proiect cu fonduri de la bugetul de stat, prin PNDL, care vizează înlocuirea tuturor corpurilor de iluminat public din comună cu unele eficiente energetic, de tip LED. Acest lucru va conduce la o îmbunătățire a iluminării și la reducerea semnificativă a costurilor cu energia suportate de către autoritatea locală.

De asemenea, Primăria implementează un proiect cu fonduri europene, prin FEADR, care vizează instalarea de sisteme de încălzire care utilizează energia solară la sediul Primăriei. Acest proiect-pilot, care ar putea fi extins pe viitor și la alte clădiri publice din comună (de ex. unități de învățământ, cămine culturale) va genera, de asemenea, economii importante de energie și, implicit, de costuri suportate de la bugetul local.

Un alt proiect avut în vedere de Primăria Vad, ce ar putea fi realizat cu fonduri norvegiene prin Mecanismul Financiar SEE și Norvegia, vizează construcția unui parc solar fotovoltaic de 400 KW, care ar asigura consumul de energie al clădirilor administrate de Primărie și al sistemului de iluminat public, eventualul excedent putând fi comercializat, ceea ce ar însemna încasări suplimentare la bugetul local.

5.3. Încălzirea și asigurarea combustibilului pentru gătit la nivelul locuințelor

Comuna Vad nu dispune de o rețea de distribuție a gazelor naturale, ceea ce afectează negativ atractivitatea localității pentru investitori, dar și calitatea locuirii pentru cetățenii existenți și potențiali. Deși o astfel de rețea s-ar putea conecta la conductele existente în municipiul Dej sau în comuna Câțcău, situate la circa 5-15 km distanță de centrul comunei, numărul relativ redus de potențiali consumatori nu a suscitat încă interesul operatorilor privați din domeniu. În acest context, singura opțiune de realizare a investiției este identificarea unor surse de finanțare guvernamentale.

Rezultatele recensământului din 2011 au indicat faptul că 79% dintre locuințele din comună foloseau sobele sau cuptoarele pe bază de lemne pentru gătit, în timp ce restul de 20% aragazele cu butelii de gaz. În ceea ce privește sistemele de încălzire a locuințelor, aceleași rezultate indicau faptul că 90% dintre acestea foloseau sobe pe bază de lemne, 6% centrale proprii pe bază de lemne, 1% instalații pe bază de GPL, iar 3% nu aveau niciun sistem de încălzire (fiind, cel mai probabil, nelocuite).

5.4. Telecomunicații

Pe teritoriul comunei Vad există rețea aeriană de telecomunicații (telefonie fixă, cablu TV, internet), precum și de comunicații prin satelit (telefonie mobilă, transfer de date), disponibilă în toate satele componente, care a fost realizată și este întreținută de către operatorii privați de profil (Orange, Vodafone, Telekom, RCS&RDS/Digi etc.) din fonduri proprii. Calitatea serviciilor de telecomunicații furnizate de aceștia este satisfăcătoare, deși există zone mai izolate, unde sunt probleme cu intensitatea semnalului. În comună funcționează și un oficiu poștal.

Primăria dispune de un sistem propriu de supraveghere video a spațiilor publice, deși acesta are o capacitate limitată de stocare și nu acoperă toate zonele vulnerabile la comiterea unor infracțiuni sau la producerea unor incidente / accidente.

6. Fondul locativ

În conformitate cu prevederile noului PUG, intravilanul comunei Vad crește de la 445 ha la 558 ha, în timp ce numărului de trupuri crește de la 11 la 28. Numărul mare de trupuri de intravilan reflectă existența unor grupuri de case sau clădiri cu altă destinație izolate față de restul localității. De altfel, acest lucru este vizibil și în teren, existând o tendință de răspândire a construcțiilor izolate sau grupate de-a lungul drumurilor DJ 109E și DC 177. Cea mai mare parte din intravilan este concentrată în satul Cetan (120 ha), urmat de Bogata de Sus (93 ha) și Vad (91 ha). Densitatea locuirii în vatră este mai ridicată în satele din lunca Someșului, cu un țesut rural de tip compact/liniar, și foarte redusă în satele Calna și Bogata de Sus, ambele cu un țesut mai răsfirat.

Noul PUG propune majorări ale intravilanului în toate satele componente, însă cele mai importante sunt cele din satele Cetan (+35 ha), Vad (+23 ha) și Bogata de Sus (+21 ha). Cele mai multe noi trupuri apar în satele Valea Groșilor (6), Curtuiușu Dejului (4) și Cetan (3). Extinderile vizează mai ales zonele de locuințe cu regim mic de înălțime și funcțiuni complementare, unități industriale și de depozitare, unități agricole, spații verzi, instituții și servicii de interes public, respectiv căi de comunicații. Aceste extinderi se vor realiza prin schimbarea destinației terenurilor agricole aflate anterior în intravilan, în suprafață de circa 300 ha.

